

Ýeşuwa

Giriş

Ýeşuwa kitabynda ysraýyllaryň Kengan ýurduny (häzirki Ysraýyl) eýeleýşi beýan edilýär. Hudaý bir-wagtlar Ybraýyma bu ýurdy onuň nesline mülk edip berjekdigini wada edipdi. Şu wadanyň berjaý bolmaly wagty ýetip gelende, ysraýyllar Müsürden çykyp gaýdýarlar. Emma olar Kengana ýetmezlerinden öň öz boýnuýogynlyklary zerarly 40 ýyllap Arap ýarym adasyndaky çölde sergezdan gezmeli bolýarlar. Şol döwürde olara Musa pygamber, soňra bolsa Ýeşuwa pygamber ýolbaşçylyk etdi.

Kengan mes toprakly, giň ýaýlaly, beýik dagly ýurtdy. Ysraýyllar bu ýurda ýetmek üçin, Iordan derýasyndan geçmelidiler. Derýadan geçilmeli wagty onuň suwy joşup, ähli kenarlary bilen dolup-daşýardy. Emma Äht sandygyny göterýän ruhanylar derýanyň gyrasyna gelip, aýaklaryny suwa degren badyna, derýanyň akymy togtaýar. Şeýdip, tutuş halk

derýanyň guran hanasyndan onuň beýleki kenaryna geçýär. Derýanyň joşgunly suwlarynyň togtamagy Hudaýyň olar bilendigini subut edýärdi.

Kengan ýurdunda ýaşayan halklaryň gitdigisaýy artýan günäleri Rebbi gaty gaharlandyrýardy. Şonuň üçin-de, Ol ysraýyllara bu ýurtda ýaşayan halklary ýok edip, olaryň mal-mülklerini, emläklerini bütinleý weýran etmegi buýurýar. Ysraýyllar Hudaýyň buýrugyna tabyn bolup, olja alnan zatlaryň baryny Oňa bagyş edýärler. Şunlukda, ysraýyllar Hudaýyň kömegi bilen Kengan ýurduny eýeleýärler.

Ysraýyllar Kengany eýelänlerinden soň, ol ýerde ekin ekip, mal-garalaryny bakyp başlaýarlar. Şol döwürde ysraýyl halkyna Nun ogly Ýeşuwa ýolbaşçylyk edýärdi. Nun ogluna bu ady Musa pygamber dakypdy. Kitap onuň hatyrasyna «Ýeşuwa» diýip atlandyrylýar. Ýeşuwa adynyň manysy «Reb ýeniş berýär» diýmegi aňladýar.

Mazmuny

Kenganyň basylyp alnysy.....	1:1–12:24
Ýer paýlanyşygy.....	13:1–21:45
Iordan derýasynyň gündogaryndaky ýerler.....	13:1-33
Iordan derýasynyň günbataryndaky ýerler.....	14:1–19:51
Gaçybatalga galalary.....	20:1-9
Lewilere berlen galalar.....	21:1-45
Gündogar tireleriniň dolanmagy.....	22:1-34

Ýeşuwanyň hoşlaşyk sözi.....	23:1-16
Şekemde täzeden äht baglaşylmagy.....	24:1-33

1-nji bap

Rebbiň Ýeşuwa buýrugy

¹Reb Özüniň guly Musa öleden soň, onuň kömekçisi Nun ogly Ýeşuwa şeýle diýdi: ²«Meniň gulum Musa öldi. Indi Meniň ysraýyllara berýän ýerime barmak üçin, seniň özüň hem tutuş halk Iordan derýasyndan geçmäge taýýarlanyň. ³Edil Musa söz berşim ýaly, her bir aýak basjak ýeriňizi Men size berjekdirin. ⁴Günortadaky çölden başlap, demirgazykdaky Liwan daglaryna çenli, hetleriň tutuş ülkesi, gündogardaky beýik Ýewfrat derýasyndan günbatardaky Ortaýer deňzine çenli ýerler siziňki bolar. ⁵Ömrüňiň bütin dowamynda hiç kim seniň garşynda durup bilmez. Musa bilen bolşum ýaly, Men seniň bilen hem bile bolaryn. Senden hiç wagt bir ädim-de daşlaşmaryn, hiç wagt seni ýeke taşlamaryn. ⁶Dözümlü hem mert bol! Meniň olaryň ata-babalaryna ant içip, söz beren ýerimi eýelemekde sen şu halka ýolbaşçy bolmalysyň. ⁷Diňe dözümlü hem mert bol! Gulum Musanyň özüňe tabşyran tutuş kanunyňy dykgat bilen ýerine ýetir. Nirä gitsen-de üstünlik gazanar ýaly, olardan hiç ýana sowulma. ⁸Goý, bu Kanun kitaby seniň diliňden düşmesin. Şondaky ýazylanlaryň hemmesini dykgat bilen ýerine ýetirer ýaly, ony gije-gündiz aňynda sakla, şonda seniň ähli işleriňde üstünlik we abadanlyk hemraň bolar. ⁹Men saňa şeýle buýruk berýändirin: dözümlü hem mert bol! Gorkma we dowla düşme, çünki sen nirä gitsen-de, nirede bolsaň-da, Hudaýyň Reb seniň bilendir!»

Ýeşuwa halka buýruklar berýär

¹⁰Soňra Ýeşuwa halkyň ýolbaşçylaryna şeýle buýruk berdi: ¹¹«Düşelgäniň içinden geçiň we ilata: „Yol üçin azyk harajadyňyzy taýýarlaň, sebäbi siz ýene üç günden Iordan derýasyndan geçip, Hudaýyňz Rebbiň özüňize berjek ýerini eýelemäge gidersiňiz“ diýip tabşyryk beriň».

¹²Ýeşuwa ruben, gat tirelerine we manaşa tiresiniň ýarysyna ýüzlenip şeýle diýdi: ¹³«Rebbiň guly Musanyň aýdanlaryny ýadyňyza salyň. Ol size: „Hudaýyňz Reb siziň rahatlygyňyz üçin bu topragy size berýär“ diýipdi. ¹⁴Siziň aýallaryňyz, çagalaryňyz we mal-garalaryňyz, goý, Iordan derýasynyň gündogar tarapynda – Musanyň size beren ýerinde galsyn. Emma araňyzdaky ähli urşujylar ýaraglanyň, doganlaryňyzyň önünden derýadan geçsinler. ¹⁵Tä Reb doganlaryňyza-da siziňki ýaly parahatçylyk berýänçä we tä olar hem Hudaýyňz Rebbiň özlerine berýän ýerini eýeläňçäler, siz olara kömek ediň. Şondan soň siz Rebbiň guly Musanyň Iordan derýasynyň gündogaryndaky özüňize beren ýerine dolanyň gelip, oňa eýelik edersiňiz».

¹⁶Olar Ýeşuwa şeýle jogap berdiler: «Bize buýran tabşyryklaryňyň ählisini ýerine ýetireris we nirä iberseň-de gideris. ¹⁷Biz edil Musa boýun egşimiz ýaly, saňa hem boýun egeris. Ýöne Hudaýyň Reb elmydama Musa bilen bolşy ýaly, seniň bilen hem bile bolsun. ¹⁸Kimde-kim seniň sözüňe garşy çykyp, seniň tabşyran her bir buýrugyňa boýun

bolmasa, onuň jezasy ölümdir. Diňe dözümlü hem mert bol!»

2-nji bab

Rahap ysraýyl içalyalaryna kömek edýär

¹Şeýlelikde, Nunuň ogly Ýeşuwa Şitimden iki ýaş ýigidi gizlinlikde içalylyk etmäge iberip: «Baryň, ol ýurdy we Ýeriho galasyny gözden geçirip gel» diýdi. Olar gidip, loluçylyk bilen gününü görýän Rahap atly aýalyň öýünde düşlediler we gijäni geçirmek üçin ol ýerde galdylar.

²Ýerihonyň hanyna: «Ýurdumyzy gizlinlikde gözden geçirmek üçin, gije bu ýere birnäçe näbelli ysraýyllar gelipdir» diýip habar berildi. ³Şonda Ýeriho hany Rahaba şeýle buýruk iberdi: «Öýüňe gelen adamlary biziň elimize ber! Sebäbi olar biziň tutuş ýurdumyzy gözden geçirmek üçin gelipdirler».

⁴Emma bu aýal ol iki adamy öz öýünde gizläp, hanyň iberen adamlaryna: «Dogrudan-da, meniňkä adamlar geldiler, ýöne olaryň niredendiklerinden meniň habarym ýok. ⁵Olar garaňky düşüp, gala derwezesiniň ýapylyan wagty çykyp gitdiler, olaryň nirä gidendiklerini men bilemok. Haýal etmän yzlaryndan kowsaňyz, olary ele salmagyňyz mümkin» diýdi. ⁶Emma Rahap ol adamlary üçeňi ýokarsyna çykaryp, ol ýerdäki zygyr üşmeginiň arasynda gizläpdi. ⁷Kowguçylar galadan çykan badyna derwezeler ýapyldy. Olar ysraýyl içalyalaryny gözläp, tä Iordan derýasynyň güzerine çenli gitdiler.

⁸Bu adamlar ýatmankalar, Rahap tamyň üçegine çykyp, olaryň ýanyna geldi

⁹we olara şeýle diýdi: «Rebbiň bu ýurdy size berendigini men bilýärim. Bizi gorky gurşap aldy we bu ýeriň ähli ilaty siz sebäpli dowla düşdi. ¹⁰Müsürden çykanyňyzda, Rebbiň siziň öňüňizde Gyzył deňziň^a suwuny guradandygyny biz eşitdik. Iordan derýasynyň gündogaryndaky amorlaryň Sihon hem-de Og diýen iki hanyny siziň bütinleý ýok edendiginiňden hem habarymyz bar. ¹¹Bulary eşidenimizde, ýüregimiz büküldedi, sizden gorkymyz sebäpli bizde ysgyn-mydar galmady. Siziň Hudaýyňyz Reb gökde hem, ýerde hem Hudaýdyr. ¹²Şoňa görä-de, meniň size rehimdarlyk edişim ýaly, siziň hem maňa we atamyň maşgalasyna rehim etjekdigiňize öz Hudaýyňyz Rebden ant içiň. Size doly ynanar ýaly maňa bir nyşan beriň. ¹³Meniň ata-enemi, erkek we aýal doganlarymy, olara degişli bolanlaryň hemmesini diri galdyryjakdygyňyza, bizi ölümden halas etjekdigiňize söz beriň».

¹⁴Olar Rahaba: «Eger biziň işimiziň syrny açmasaň, onda, goý, janymyz size pida bolsun! Reb bu ýurdy bize beren wagtynda, biz hem size, hakykatdan-da, rehimdarlyk ederis» diýdiler.

¹⁵Ol aýalyň öýi galanyň diwarynda ýerleşýärdi. Rahap penjireden tanap sallap, ol adamlary aşak düşürdi. ¹⁶Onsoň Rahap olara: «Kowguçylara duşmazyňyz ýaly daglyga tarap gidiň we olar yzyna dolanyp gelyänçäler, üç günläp ol ýerde gizleniň, soňra öz ýoluňyz bilen gidiberiň» diýdi.

¹⁷⁻¹⁸Ol adamlar Rahaba şeýle diýdiler: «Eger biz bu ýurdy basyp alanymyzda, bizi aşak düşüren penjiräňe şu gyzył ýüpi daňmasaň we kakaňy, ejeňi, doganlaryňy, ataňyň ähli maşgalasyny öz öýüňe

^a 2:10 Gyzył deňiz – ýewreýçe *Gamyş deňzi*.

ýygnamasañ, biz hem seniň içiren antyňdan azatdyrys. ¹⁹Eger-de kimde-kim seniň öýüňden daşary çyksa, ol ölümini özünden görsün, bu biziň günämiz bolmaz, emma seniň bilen öýüňde bolan adama el göterilse, onda biz onuň ölümini öz üstümize alýarys. ²⁰Ýatdan çykarma, eger sen biziň işimiziň syryny açýsaň, biz hem seniň içiren antyňdan azatdyrys».

²¹Rahap: «Siziň aýdyşyňyz ýaly bolar» diýip, olary ugradyp goýberdi we olar gidensoň, gyzyl ýüpi penjirä daňdy.

²²Olar gidişine daglyga bardylar. Kowguçylar olary gözläp, ýoluň ähli ýerlerini agtardylar, emma tapmadylar. Kowguçylar yzyna dolanýançalar, olar üç günläp daglykda boldular. ²³Şeýlelikde, ol iki adam daglykdan geçip, yzyna gaýtdy. Olar Iordan derýasyndan geçip, Nunuň ogly Ýeşuwanyň ýanyna geldiler we bolan işleriň hemmesini oňa gürrüň berdiler. ²⁴Olar Ýeşuwa: «Dogrudan-da, Reb tutuş ýurdy biziň elimize beripdir. Ol ýerde ýaşaýan ähli halk biz sebäpli dowla düşýär» diýdiler.

3-nji bap

Ysraýyllar Iordan derýasyndan geçýärler

¹Ýeşuwa we ähli ysraýyllar ir bilen turup, Şitimden çykyp ugradylar. Iordan derýasyndan geçmezden öňürti, olar gijäni geçirmek üçin onuň kenarynda düşlediler. ²Üç günden soň ýolbaşçylar düşelgäniň içinden geçip, ³halka şeýle buýruk berdiler: «Hökmürowan Rebbiň Äht sandygyny göterýän lewi ruhanlaryny gören badyňyza, öz düşelgäniňiň daşyna çykyp, olaryň yzyna düşüň. ⁴Çünki siz öň bu ýoldan ýöräp görmändiňiz, olar size nirä gitmelidigini görkezler. Olaryň zyy bilen ýöräň,

emma gaty golaý barmaň, olar bilen araňyz iki müň tirsek bolsun».

⁵Ýeşuwa halka ýüzlenip: «Iniňizi tämizläň, sebäbi ertir Reb siziň araňyzda gudrat görkezip başlar» diýdi. ⁶Soňra Ýeşuwa ruhanlaryna Äht sandygyny eginlerine göterip, halkyň öňünden ýöremegi buýurdy. Olar aýdylyşy ýaly etdiler. ⁷Reb Ýeşuwa: «Şu gün Men seni ähli ysraýyllaryň gözüniň alnynda beýgeltjek, goý, olar Meniň Musa bilen bile bolşum ýaly, seniň bilen hem bile bolýandygymy bilsinler. ⁸Äht sandygyny göterýän ruhanlyklar Iordan derýasyna çala girip, aýaklary suwa degen badyňa, sen olara durmaklygy buýur» diýdi.

⁹Ýeşuwa ysraýyllara ýüzlenip: «Bäri geliň-de, öz Hudaýyňyz Rebbiň sözlerine gulak salyň» diýip, olary çagyrdy. ¹⁰Ol sözüni dowam edip, şeýle diýdi: «Hudaýyňyz siziň öňüňizden şu halklary: kenganlary, hetleri, hiwileri, perizleri, girgaşlary, amurlary we ýabuslary kowup çykarjakdyr. Onuň şu etjek işlerinden siz diri Hudaýyň öz araňyzdadygyny bilersiňiz. ¹¹Ine, bütin ýer ýüzüniň Taňrysyň Äht sandygy siziň öňüňizden Iordan derýasyndan geçer. ¹²Şunlukda, siz Ysraýylyň on iki tiresiniň hersinden bir adamy saýlaň. ¹³Bütin ýer ýüzüniň Taňrysy Rebbiň Äht sandygyny göterýän ruhanlaryň aýaklary Iordan derýasynyň suwuna degen badyňa, ýokardan akýan suwlar kesilip, edil diwar ýaly bolup durar».

¹⁴Şeýlelikde, adamlar çadyrlaryny ýygnap, Iordan derýasyndan geçmek üçin ugradylar, Äht sandygyny göterýän ruhanlyklar olaryň öňlerine düşdüler. ¹⁵Şol wagty bugdaý oragy döwri bolansoň Iordan derýasynyň suwy joşup, ähli kenarlary bilen dolup-daşýardy. Muňa garamazdan, Äht sandygyny göterýän

ruhanylar derýanyň gyrasyna gelip, aýaklaryny suwa degren badyna, ¹⁶derýanyň akymy togtady. Onsoň suwlar olardan uzakdaky Saretanyň golaýynda ýerleşýän Adama galasynyň deňinde ýygnanyp, bir üşmek bolup durdy. Şeýle hem, Araba deňzine, ýagny Öli deňze gelip guýýan suwlaryň akması bütinleý kesildi. Adamlar derýadan Ýeriho tarap geçdiler. ¹⁷Rebbiň Äht sandygyny göterýän ruhanylar bolsa tä ysraýyllaryň hemmesi gury ýerden geçip gutarýançalar, derýanyň hanasynyň ortasynda durdular. Şeýdip, tutuş ysraýyl halky gury ýerden geçdi.

4-nji bap

Ýadygärlik daşlary goýulýar

¹Tutuş halk Iordan derýasyndan geçip bolandan soň, Reb Ýeşuwa: ²«Halkyň arasyndan on iki sany adam, ýagny her tireden bir adam saýla. ³Olara Iordan derýasynyň ortasyndan, edil ruhanylaryň aýagyňyň duran ýerinden on iki sany daşy getirmegi buýur. Olar şol daşlary siziň gije düşlejek düşelgäňize getirip goýsunlar» diýdi.

⁴Soňra Ýeşuwa her tireden saýlanan on iki adamy çagyrdy. ⁵Ýeşuwa olara şeýle diýdi: «Öz Hudaýyňyz Rebbiň Äht sandygynyň öňünden ýöräp, Iordan derýasynyň ortasyna tarap gidin. Ysraýyl halkynyň tire sanyna görä, her biriňiz egniňize bir daşy göterip getirin. ⁶Bu daşlar siziň üçin ýadygärlik bolsun. Geljekde çagalaryňyz sizden bu daşlaryň nämäni aňladýandygyny soranlarynda, bular size subutnama bolar. ⁷Ysraýyllar üçin Rebbiň Äht sandygynyň önünde Iordan derýasynyň suwunyň kesilendigini, Äht sandygy göterilip getirilende, suwlaryň yza çekilendigini olara gürrüň

berin. Şeýlelikde, bu daşlar ysraýyllar üçin asyrlar boýy subutnama bolar».

⁸Ysraýyllar Ýeşuwanyň tabşyryşy ýaly etdiler. Olar Rebbiň Ýeşuwa buýruşy ýaly, Ysraýylyň her tiresi üçin bir daşy – on iki sany daşy Iordan derýasynyň ortasyndan düşelgä getirip, olary şol ýerde goýdular. ⁹Ýeşuwa hem başga on iki sany daşy Iordan derýasynyň ortasynda, Rebbiň Äht sandygyny göterýän ruhanylaryň duran ýerinde goýdy. (Ol daşlar biziň günlerimizde hem şol ýerde dur.)

¹⁰Ysraýyllara berjaý etmeli diýip, Rebbiň Ýeşuwa beren hemme buýrukлары yerine ýetýänçä, Rebbiň Äht sandygyny göterýän ruhanylar Iordan derýasynyň ortasynda durdular. Bu Musanyň Ýeşuwa diýşi ýaly boldy. Ysraýyllar derýadan çaltlyk bilen geçdiler. ¹¹Olaryň hemmesi geçip bolandan soňra Rebbiň Äht sandygyny göterýän ruhanylar geçdiler we olar halka baş bolup, adamlaryň öňünden ýörediler. ¹²Rubenler, gatlar we gündogardaky manaşa tiresi Musanyň aýdyşy ýaly, ýaraglanyp ysraýyllaryň öňünden geçdiler. ¹³Güýçli urşujylaryň kyrk müňe golaýy Rebbiň huzurynda söweşe taýýar bolup, Ýeriho düzlüğine geldiler.

¹⁴Şol gün Reb ähli ysraýyllaryň gözünüň alnynda Ýeşuwany beýgeltdi. Olar Musadan gorkušlary ýaly, ömrüniň bütin dowamynda Ýeşuwadan hem gorkdular.

¹⁵⁻¹⁶Reb Ýeşuwa: «Äht sandygyny göterýän ruhanylara: „Iordandan çykyň“ diýip buýruk ber» diýdi. ¹⁷Ýeşuwa hem buýrugy yerine ýetirdi. ¹⁸Rebbiň Äht sandygyny göterýän ruhanylar suwdan çykyp, aýaklary gury ýere degen badyna, Iordanyň suwy ýene-de öz hanasyna öwrülüp, öňküsi ýaly dolup-daşyp akyp başlady.

¹⁹Ysraýyllar Iordandan birinji aýyň onunjy günü çykdylar we Ýeriho

galasynyň gündogar tarapyndaky Gilgaldä düşlediler. ²⁰Ýeşuwa olaryň Iordandan alan on iki sany daşyny Gilgaldä goýdurdy. ²¹Ol ysraýyllara şeýle diýdi: «Geljekde siziň nesilleriňiz öz atalaryndan bu daşlaryň nämäni aňladýandygyny soranlarynda, ²²siz olara ysraýyl halkynyň Iordan derýasynyň içinden gury ýer bilen geçendigini düşündiriň. ²³Çünki Gyzylden deňizden geçenimizde, Hudaýyňyz Rebbiň biziň üçin onuň suwuny guradýşy ýaly, siz geçýänçäňiz Iordanyň suwuny-da guradandygyny olara aýdyň. ²⁴Ol muny ýer ýüzündäki ähli halklar Rebbiň beýik gudratyny bilsin diýip etdi. Şeýle-de Ol muny Hudaýyňyz Rebden hemişe gorkmagyňyz üçin etdi».

5-nji bap

¹Iordan derýasynyň günbataryndaky ähli amor hanlary we deňiziň ýakasynda ýaşayan ähli kengan hanlary ysraýyllar Iordan derýasyndan geçýänçä, Rebbiň ony guradandygyny eşidenlerinde, olaryň ýüregi бүкгүлdedi. Ysraýyllar sebäpli olarda hiç hili güýç-gurbat galmady.

Ysraýyllar Gilgaldä sünnetlenýärler

²Şol wagt Reb Ýeşuwa: «Çakmak daşyndan pýçaklar ýasa we öň ysraýyllaryň ata-babalarynyň sünnetlenişi ýaly, bulary hem sünnetle» diýdi. ³Şeýlelikde, Ýeşuwa özüne aýdylyşy ýaly etdi we sünnet edilýän ýer Gibegat Haralot ^a diýlip atlandyryldy. ⁴Ýeşuwanyň ysraýyllary näme üçin sünnetländiginiň sebäbi şudur: Müsürden çykyp gaýdan, söweş ýaşyna ýeten ähli erkekler ýöriş

edenlerinde ýolda, çölde öldüler. ⁵Müsürden çykan şol erkekleriň hemmesi sünnetlenendi, emma soňra çölde doglan oğlanlar sünnetlenmedikdiler. ⁶Ysraýyl halky kyrk ýyllap çölde sergezdan gezdi. Müsürden çykan urşujylaryň hemmesi öldi, çünki olar Rebbiň sözüne gulak asmandylar. Ata-babalaryna ant içip, söz beren süýt we bal akýan ýurdy Reb olara görkezmejekdigine kasam etdi. ⁷Şol adamlaryň ogullary ösüp kemala geldi, emma olar sünnetlenmändiler, ine, şol sebäpli Ýeşuwa olary sünnetledi. ⁸Halkyň ähli erkekleri sünnetlenenden soň tä gutulýançalar düşelgede galdylar. ⁹Soňra Reb Ýeşuwa: «Bu gün Men sizden Müsür gulçulyk ryswasyny aýryp taşladym» diýdi. (Şol ýer häzirkä güne çenli hem Gilgal ^b diýlip atlandyrylýar).

¹⁰Aýyň on dördüniň güşam ysraýyllar Ýeriho düzlügindeki Gilgaldä düşlänlerinde Pesah baýramyny bellediler. ¹¹Ertesi gün olar Kenganyň hasylyndan birinji gezek petir we gowurga iýdiler. ¹²Olar bu ýurduň önümlerinden birinji gezek iýen gününüň ertesi mannanyň ^c ýagmasy galdy. Ysraýyllar şondan soň manna ýaganyny görmediler. Olar şol ýyl Kengan ýurdunda bitýän iýmitlerden iýdiler.

Ýeşuwa we gylyçly adam

¹³Ýeşuwa Ýeriho galasyna golaý baryp, başyny galdyryp seredende, onuň eli syrma gylyçly duran bir adama gözi düşdi. Ýeşuwa onuň ýanyna baryp: «Sen hem biziňkileriň birimiň ýa-da duşmanmysyň?» diýip sorady. ¹⁴Ol adam: «Hijisi hem däl.

^a **5:3 Gibegat Haralot** – bu söz *pürçük kesilýän baýyrlyk* diýmegi aňladýar.

^b **5:9** Ýewreýçe *Gilgal* we *aýryp taşladym* diýen sözleriň aýdylyşy meňzeşdir.

^c **5:12 Manna** – çölde Hudaý tarapyndan ysraýyllara berlen üýtgeşik iýmit. Msr 16:15-e we sözlüğe seret.

Men Rebbiň gökdäki goşunynyň serkerdesi, ýaňyja geldim» diýip jogap berdi. Ýeşuwa ýere ýüzin düşüp sežde etdi we oňa: «Agam, sadyk guluňa näme hyzmat?» diýip sorady. ¹⁵Rebbiň goşunynyň serkerdesi oňa: «Çarygyňy çykar, çünki seniň duran bu ýeriň mukaddes toprakdyr!» diýdi. Ýeşuwa aýdylyşy ýaly etdi.

¹⁶Şol wagty Ýerihonyň derwezele-ri ysraýyllardan gorkýandyklary üçin gulply goralyp saklanýardy. Hiç kim ol ýere girip-de, çykyp-da bilmeýärdi.

6-njy bap

Ýeriho galasy ýykylyar

¹Onsoň Reb Ýeşuwa şeýle tabşyrdy: «Ine, Men Ýeriho galasyny we onuň edermen urşujylary bilen birlikde onuň hanyňy seniň eliňe berýärim. ²Ähli urşujylaryň bilen alty gününň dowamynda, günde bir gezek galanyň daşyndan aýlan. ³Goý, ýedi ruhanyňyň hersi goçuň şahyndan edilen bir surnaýy alyp, Äht sandygynyň öňünden ýöresin. Ýedinji gün siz galanyň daşyndan ýedi gezek aýlanyň, şol wagt ruhanylar hem surnaýlaryny çalsynlar. ⁴Batly çalnan surnaýlaryň seslerini eşiden badyňyza, ähliňiz gaty sesiňiz bilen gygryň, şonda galanyň diwarlary ýykylar. Şol wagt ähli adamlar galanyň içine kürsöp girsinler».

⁵Ýeşuwa ruhanylary çagyryp, olara: «Rebbiň Äht sandygyny göteriň, ýedi sany ruhany bolsa goçuň şahyndan edilen ýedi surnaýy göterip, Rebbiň Äht sandygynyň öňünden ýöresin» diýdi. ⁶Soňra ol öz adamlaryna galanyň daşyndan aýlanyp başlamagy we öňdäki ýaragly goşuna Rebbiň Äht sandygynyň öňünden ýöremekligi buýurdy.

⁷Edil Ýeşuwanyň buýruşy ýaly, ýedi ruhany Rebbiň huzurynda surnaýlaryny

çalyp, öňe ýörediler. Rebbiň Äht sandygyny göterýänler hem olaryň yzyna düşdüler. ⁸Ýaragly goşun surnaýlaryny çalyp barýan ruhanylaryň öňünden gitdi we yzky gorag goşuny Rebbiň Äht sandygynyň yzyna düşdi. Tutuş şol wagt surnaý sesleriniň zýy üzülenokdy. ⁹Emma Ýeşuwa öz adamlaryna: «Özüm buýruk berýänçäm, sesiňizi çykarmaň, agzyňyzdan bir söz hem çykmasyn, diňe aýdan wagty gygryň, diňe şol wagt gygryň» diýdi. ¹⁰Şeýlelikde, Ýeşuwa Rebbiň Äht sandygyny göterdip, ähli adamlar bilen bile galanyň daşyndan bir gezek aýlandy. Soňra adamlar yzlaryna düşelgä dolanyp geldiler we olar gijäni şol ýerde geçirdiler.

¹¹Ertesi gün Ýeşuwa ir bilen turdy we ruhanylar Rebbiň Äht sandygyny göterip ugradylar. ¹²Goçuň şahyndan edilen ýedi surnaýy göterip barýan ýedi ruhany surnaýlaryny dynman çalyp, Rebbiň Äht sandygynyň öňünden ýörediler. Ýaragly goşun olaryň öňünden barýardy. Yzky gorag goşuny Rebbiň Äht sandygynyň yzyndan gelyärdi. ¹³Olar galanyň daşyndan ikinji gün hem bir gezek aýlandylar we yzlaryna düşelgä dolanyp geldiler. Olar şeýdip, alty gün aýlandylar.

¹⁴Ýedinji gün olar irden turup, öňki ýörän ýollary bilen galanyň daşyndan ýedi gezek aýlandylar. Diňe şol gün olar galanyň daşyndan ýedi gezek aýlandylar. ¹⁵Ýedinji aýlawda ruhanylar surnaýlaryny çalanlarynda, Ýeşuwa öz adamlaryna gygymagy buýrup, şeýle diýdi: «Gygryň! Çünki Reb bu galany size berdi! ¹⁶Bu gala we ondaky ähli zatlar Rebbe aýry goýlandygy üçin bütinleý ýok edilmeli. Loluçylyk bilen gününü görýän Rahapdan we onuň öýündäkilerden başga ýekeje adam hem diri galmaly däl, sebäbi Rahap biziň iberen içalylarymyzy gizläp saklady. ¹⁷Bütinleý ýok edilmeli zatlardan

daşda duruň. Göz gyzdyryp, ol zatlardan ýekejesini alsaňyz-da, siz Ysraýyl düşelgesine weýrançylyk we betbagtçylyk getirersiniňiz. ¹⁸Altyn-kümüşden, misden we demirden ýasalan ähli gap-gaçlar Rebbe bagyş edilendir. Olar Rebbiň gaznasyna goýulmalydyr». ¹⁹Şeýdip, adamlar gygrydylar, ruhanylar surnaýlaryny çaldylar. Goşun surnaýlaryň sesini eşiden badyna şeýle bir uly şowhun turuzdy welin, galanyň diwarlary ýykyldy. Şol wagt goşun gala tarap okduryldy we ony basyp aldy. ²⁰Şunlukda, olar galadaky hemme erkekdir aýallary, ýaşu-garrylary, şeýle hem mal-garalary, goýunlary, eşekleri gylyçdan geçirip bütinleý ýök etdiler. ²¹Soňra Ýeşuwa Ýeriho galasyna we onuň daş-töweregine ıçalylyk etmäge giden iki ýaş ýigide: «Rahabyň öýüne baryň we oňa, onuň öýündäkilerine söz berşiniňiz ýaly, olary daşaryk alyp çykyň» diýdi. ²²Ol iki ýaş ýigit Rahabyň öýüne gidip, ony, onuň ata-enesini, doganlaryny hem-de oňa degişli bolan adamlaryň hemmesini daşaryk alyp çykdy. Olar bu maşgalany tutuşlygyna getirip, Ysraýyl düşelgesiniň ýanynda ýerleşdirdiler. ²³Galany we onuň içindäki ähli zatlary otladylar, diňe altyn-kümüşden, misden we demirden ýasalan gap-gaçlar Rebbiň öýüniň gaznasyna goýuldy. ²⁴Ýeriho galasyna ıçaly bolup baranlary gizläp saklandygy üçin, Rahaby we onuň dogan-garyndaşlaryny Ýeşuwa diri galdyrdy. (Onuň nesilleri şu günki gün hem ysraýyllaryň arasynda ýaşaýarlar.) ²⁵Şol wagt Ýeşuwa kasam edip, şeýle diýdi:

«Kim bu Ýeriho galasyny
tâzeden gursa,
goý, oňa Rebbiň huzurynda
nälet siňsin!

Onuň düýbünü tutan nowbahar
ogluny ýitirer,

derwezesini diken körpe
oglundan dynar!»

²⁶Şeýlelikde, Reb Ýeşuwa bilen bile boldy. Ýeşuwanyň şöhraty tutuş ýurda ýaýrady.

7-nji bab

Akanyň günäsi we jezasy

¹Ýöne ýök edilmeli zatlardan almaly däl diýen buýruga ysraýyllaryň hemmesi boýun egmediler. Ýahuda tiresinden bolan Zeranyň çowlugy, Zabdynyň agtygy, Karmynyň ogly Akan Rebbe aýry goýlan zatlardan alandygy üçin, Rebbiň gahary ysraýyllaryň başyndan indi.

²Ýeşuwa Ýerihodan birnäçe adamy Aý galasyna ıçalylyk etmek üçin iberdi. Aý galasy Beýteliň gündogar tarapynda, Beýtaweniň ýanynda ýerleşýärdi. Iberilen adamlar Aý galasyna gitdiler we ol ýerleri gowy gözden geçirdiler. ³Dolanyp gelenlerinden soň, olar Ýeşuwa: «Ähli adamlaryň ol ýere gitmegi hökman däl, goý, iki-üç müň adam git-sin-de, Aý galasyny basyp alsyn. Onuň ilaty az, ol ýere tutuş goşuny sürmegiň geregi ýök» diýdiler. ⁴Ysraýyllardan üç müňe golaý adam Aý galasyna tarap gitdi, emma Aý galasynyň ýaşaýjylary olary gaçmaga mejbur etdiler. ⁵Aýyň halky olaryň otuz altsyny öldürdi we beýlekilerini bolsa derwezäniň agzyndan tä daş goparylýan ýere çenli kowalap, dagyň eteginde gyrdylar. Şonuň üçin tutuş halkyň susty basyldy we dowla düşüp, ýuregi ýarylara geldi.

⁶Ýeşuwa we Ysraýylyň ýaşullary ýakalaryny ýyrtyp, özlerini ýüzinligine ýere oklap, başlaryndan gum sowrup, Rebbiň Äht sandygynyň önünde tä agşama çenli ýas tutup ýatdylar. ⁷Ýeşuwa şeýle diýdi: «Eý, Hökmürowan Reb, Sen

näme üçin bu halky Iordandan bärrik getirdiň? Ýa-da bizi amorlaryň elinde gyrdyrmak üçin getirdiňmi? Biz Iordandan geçmän, öňki ýerimizde galyp ýaşaberen bolsak bolmaýarmydy näme?! *Eý, Taňrym, ysraýyllar duşmanlaryndan ýeňse berip gaçanlaryndan soň, indi men näme aýdaýyn? ⁹Eger kenganlar we beýleki halklar bu hakda eşitseler, olar biziň daşymyzy gabap alarlar hem-de biziň adymyzy ýer ýüzünden süpürüp taşlarlar. Şonda Sen Öz beýik adyň üçin näme edip bilersiň?»

¹⁰Reb Ýeşuwa şeýle diýdi: «Tur ýerinden, näme üçin ýüzüňi sallaýarsyň? ¹¹Ysraýyl günä iş etdi. Olar ýok edilmeli zatlardan alyp, Meniň olara buýran ähtini bozdular. Olar şol zatlardan ogurladylar we ýalan sözläp, olary öz öý goşlarynyň arasynda gizläp goýdular. ¹²Şonuň üçin hem ysraýyllar duşmanyň önünde durup bilmediler. Olar uruşda ýeňse berip gaçdylar. Çünki olaryň özleri hem ýok edilip, ölüme sezewar edilmelidirler. Eger siz öz araňyzdaky şol ogurlanan zatlary aýryp ýok etmeseňiz, Men mundan beýläk siziň bilen bile boljak däl. ¹³Ýerinden tur-da, adamlara inlerini tämizlemegi buýur. Goý, olar ertire çenli inlerini tämizläp päklensinler. Sebäbi Ysraýyl Hudaýy Reb şeýle diýýär: „Eý, Ysraýyl, ýok edilmeli zatlar seniň öz içiňde. Şoňa görä-de sen tä öz içiňden olary aýryp taşlaýançaň, öz duşmanlaryňyň önünde durup bilmersiň. ¹⁴Şonuň üçin hem ertir irden öz ähli tilerleriňiz aýry-aýrylykda tire-tire bolup öňe çyksyn. Meniň görkezen tiräm urug-urug bolup öňe çyksyn. Meniň görkezen urugym bolsa maşgala-maşgala bolup

öňe çyksyn. Meniň görkezen maşgalam bolsa, goý, her biri ýeke-ýekeden öňe çyksyn. ¹⁵Ýok edilmeli zatlardan ogurlan adam görkezilip, tutuş maşgalasy, ähli emlägi özi bilen birlikde oda ýakylsın, sebäbi ol Rebbiň ähtini bozdy we Ysraýylyň arasynda masgaraçylykly iş etdi“».

¹⁶Ýeşuwa ertesi säher bilen turdy we ähli ysraýyllara tire-tire bolup öňe çykmaklaryny buýurdy we ýahuda tiresi görkezildi. ¹⁷Soňra ýahuda tiresiniň uruglaryna öňe çykmaklaryny buýurdy we Zeranyň urugy görkezildi. Soňra Zeranyň urugy maşgala-maşgala bolup öňe çykdy we Zabdynyň maşgalasy görkezildi. ¹⁸Onsoň Ýeşuwa Zabdynyň maşgalasyna ýeke-ýekeden öňe çykmagy buýurdy we Karmynyň ogly, Zabdynyň agtygy, Zeranyň çowlugy Akan görkezildi; ol ýahuda tiresindendi.

¹⁹Soňra Ýeşuwa Akana: «Oglum, Ysraýyl Hudaýy Rebbi şöhratlandyr we Oňa şükür et. Indi bolsa, näme eden bolsaň maňa aýt, menden hiç zat gizleme» diýdi. ²⁰Akan Ýeşuwa: «Hakykatdanam, men Ysraýyl Hudaýy Rebbiň önünde günä iş etdim. ²¹Men olja alnan zatlaryň arasynan owardan Şingar donuny, baş gadak ^a kümüş hem-de agramy bir ýarym gadak ^b bolan altyn tokgasyny görenimde, gözüüm gidip, olary ogurladym. Aşagyna kümüş goýup, men olary çadyrymyň içinde ýere gömdüm» diýip jogap berdi.

²²Ýeşuwa birnäçe adamy çadyry barlamaga iberdi. Olar göni çadyra kürsöp girdiler. Ýaňky aýdylan ähli zatlar aşagyna kümüş goýlup, ýere gömlen eken. ²³Olar bu zatlaryň hemmesini çadyrdan çykaryp, Ýeşuwanyň we ähli ysraýyllaryň duran ýerine getirip, Rebbiň

^a 7:21 *Baş gadak* – ýewreýçe iki ýüz şekel. Bu takm. 2 kg deňdir.

^b 7:21 *Bir ýarym gadak* – ýewreýçe elli şekel. Bu takm. 600 gr deňdir.

huzurynda goýdular. ²⁴Ýeşuwa we ähli ysraýyllar Zeranyň çowlugy Akany we onuň ogurlan kümşüni, donuny, altyn bölegini, onuň ogul-gyzlaryny we ähli emlägini: öküzlerini, eşeklerini, goýunlaryny, çadyryny onuň özi bilen bile Akor jülgesine alyp geldiler. ²⁵Ýeşuwa Akana: «Biziň başymyza nähili bela getiren bolsaň, indi Reb şol bela-beteri seniň öz başyňdan inderer» diýdi. Soňra ähli ysraýyllar ony maşgalasy bilen bile daşlap öldürdiler we olary oda ýakdylar. ²⁶Akanyň üstünde uly daş üýşmegi emele geldi. Ol biziň günlerimize çenli saklanyp galypdyr. Diňe şondan soňra Rebbiň gahar-gazaby köşeşdi. Şonuň üçin ol ýer şu günler hem Akor ^a jülgesi diýlip atlandyrylýar.

8-nji bap

Ysraýyllar Aý galasyny weýran edýärler

¹Soňra Reb Ýeşuwa şeýle diýdi: «Hiç zatdan gorkma we dowla düşme. Öz urşujylaryňyň ählisini al-da, göni Aý galasyna ýoriş et. Görýäňmi, Men Aý galasyny, onuň hanyyny, adamlaryny we ýerini seniň eliňe berjekdirin. ²Sen Ýeriho galasy bilen onuň hanyyny näme eden bolsaň, Aý galasy bilen onuň hanyyny hem şonuň ýaly et. Ýöne ondan olja alan zatlaryňyzy we mal-garalaryňyzy öz aranyzda paýlaşyň. Duýdansyz çozmaga taýýar bolup, bir bölegiňiz galanyň ýeňsesinde bukuda oturyň».

³Ýeşuwa we ähli goşun Aý galasyna gitmek üçin ýerlerinden turdular, Ýeşuwa olaryň arasyndan otuz müň sany edermen urşujyny saýlap alyp, olary gije ugratdy. ⁴Ýeşuwa olara şeýle buýruk

berdi: «Siz galanyň arka tarapynda, onuň ýeňsesinde bukuda oturarsyňyz. Galadan gaty uzaga gitmäň we hemmäňiz taýýar bolup duruň. ⁵Men ýanymdaky ýoldaşlarym bilen gala golaý bararys. Şol wagt Aýyň ýaşajylary edil öňki gezekki ýaly biziň garşymyza çykyp ugrarlar welin, biz olardan gaçyp başlarys. ⁶Olar biziň yzymyzdan kowalap gaýdarlar. Biz olaryň ünsüni galadan sowarys, sebäbi olar bizi edil öňki gezekki ýaly, özlerinden gaçýandyrlar öyderler. Biz olardan gaçýan mahalymyz, ⁷siz bukudan çykyp, galany eýeläň. Çünki Hudaýyň Reb bu galany siziň eliňize berjekdir. ⁸Galany eýeläniňizde, Rebbiň buýruşy ýaly, ony otlaň. Hut meniň tabşyryşym ýaly ediň!»

⁹Şeýlelikde, Ýeşuwa olary ugratdy. Olar bukuda oturmak üçin gitdiler. Olar Aý galasynyň günbatar tarapynda, Beýtel bilen Aýyň aralygynda ýerleşdiler, emma Ýeşuwa galan adamlar bilen gijäni düşelgede geçirdi.

¹⁰Ýeşuwa ertesi irden turup, adamlaryň hemmesini ýygnady. Ol Ysraýyl ýaşululary bilen goşunyň öňüne düşüp, Aý galasyna tarap ugrady. ¹¹Onuň bilen bile urşujylaryň ählisi gitdi, olar galanyň esasy girelgesine golaýlaşdylar. Olar Aýyň demirgazyk tarapyndan gelip düşlediler. Indi olar bilen Aý galasynyň arasynda diňe jülge bardy. ¹²Soňra Ýeşuwa baş müňe golaý adamy galanyň günbatarynda, Beýtel bilen Aýyň aralygynda bukuda oturtdy. ¹³Goşunyň agramly bölegi galanyň demirgazygynda, galan bölegi günbatarynda ýerleşdi. Ýeşuwa bolsa şol gijäni jülgede geçirdi.

¹⁴Bu zatlary göreňde Aý galasynyň hany we onuň ähli adamlary çalt hereket etdiler. Galanyň hany erkek adamlary

^a 7:26 Ýewreýçe Akor we bela sözleriniň aýdylyşy meňzeşdir.

bilen bile irden turup, şol wagtyň özünde Araba düzlügininiň öňüne, ysraýyllar bilen söweşmäge öňki ýere çykdy. Emma özi üçin galanyň ýeňsesinde duzak gurlandygyndan Aýyň hanyň habary ýokdy. ¹⁵Yeşuwa we ähli ysraýyllar, hamala, olardan ýeňilýän ýaly bolup, çöle tarap gaçdylar. ¹⁶Olaryň zyndan kowmak üçin galadaky ähli erkek adamlar çagyryldy. Olaryň hemmesi birigip, Yeşuwanyň we onuň goşunyň zyndan kowalap, galadan daşlaşdylar. ¹⁷Aýda we Beýtelde ysraýyllaryň zyndan kowalamadyk ýekeje-de erkek adam galmady. Şeýdip, olar öz galasyny goragsyz, alaň-açyk galdyrdylar.

¹⁸Şonda Reb Yeşuwa: «Eliňdäki naýzany Aý galasyna tarap uzat, sebäbi Men ony seniň eline berjek» diýdi. Şeýlelikde, Yeşuwa elindäki naýzasyny gala tarap uzatdy. ¹⁹Ol elini uzadan badyna, bu kuda oturanlar çalasyňlyk bilen oturan ýerlerinden çykyp, gala tarap okduryldylar. Olar galany eýeläp, derrew ony oda berdiler.

²⁰Aý galasynyň adamlary yzlaryna seredende, galanyň tüssesiniň al-asmana galandygyny gördüler. Olaryň aňry hem, bäre hem gaçara ýeri ýokdy. Sebäbi çöle gaçyp barýan ysraýyllar hem kowguçylara garşy öwrülipdiler. ²¹Yeşuwa we ähli ysraýyllar bu kuda oturanlaryň galany eýeländiklerini we galanyň tüssesiniň asmana galandygyny görüp, yzlaryna dolandydylar we Aýyň adamlaryny gymaga başladylar. ²²Galany eýelän goşun duşmanyň öňünden çykyp, olary ysraýyllaryň ortalygynda galar ýaly edip, ähli tarapdan gabadylar-da, bir adamy hem diri galdyrman ýa-da gaçyrman, baryny gyrdylar. ²³Diňe Aý galasynyň hanyň diri tutup, ony Yeşuwanyň ýanyna getirdiler.

²⁴Ysraýyllar Aý galasynyň ähli ilatyny olaryň özlerini kowalap elten ýerinde gyrdylar. Olaryň iň soňkusy öldürilenden soň, ähli ysraýyllar Aý galasyna tarap öwürüldiler we ol ýerdäkileri gylç bilen weýran etdiler. ²⁵Tutuş Aý galasynda şol gün öldürilen ilatyň, aýal-erkek ählisiniň jemi on iki müň sany boldy. ²⁶Yeşuwa bolsa tä Aýyň ähli ilatyny bütinleý ýok edip gutarýança, uzadan naýzaly elini aşak goýbermedi. ²⁷Rebbiň Yeşuwa buýruşy ýaly, ysraýyllar ol galanyň diňe mal-garasyny we talap alan zatlaryny özlerine olja edip aldylar.

²⁸Şeýlelikde, Yeşuwa Aý galasyny oda ýakdy we ony tä şu günlere çenli ömürlük harabaçylyga öwürdi. ²⁹Aý galasynyň hanyň bolsa tä agşam düşýänçä agaçdan asyp goýdy. Gün ýaşan badyna, Yeşuwa onuň jesedini agaçdan düşürüp, galanyň derwezesiniň girelgesiniň öňüne taşlamagy buýurdy. Onuň üstüne tümmek edip, daş üýşürdiler. Şol daş üýşmegi biziň günlerimize çenli saklanyp galypdyr.

Yeşuwa Musanyň kanunyny okaýar

³⁰Şol wagt Yeşuwa Eýbal dagynda Ysraýyl Hudaýy Rebbe gurbanlyk sypasyny gurdy. ³¹Rebbiň guly Musanyň ysraýyllara buýruşy we onuň Kanun kitabynda ýazylyşy ýaly, gurbanlyk sypasy demir degmedik daşlardan guruldy. Onuň üstünde Rebbe ýakma hem-de salamatlyk gurbanlyklaryny berdiler. ³²Yeşuwa ysraýyllaryň gatnaşmagynda şol daşlaryň ýüzüne Musanyň kanunynyň nusgasyny ýazdy. ³³Ähli ysraýyllar, onuň ýaşullary, ýolbaşçylary, kazylary we olaryň arasyndaky gelmişekler Rebbiň Äht sandygyny göterýän lewi ruhanylarynyň garşysynda, olaryň hem aňry gapdalyndan, hem bäre gapdalyndan iki topar

bolup durdular. Rebbiň guly Musanyň: «Hudaýyň ak patasyny almaly pursadyňyz gelende, şeýle duruň» diýip buýruşy ýaly edip, olaryň ýarysy Gerizim dagynyň önünde, beýleki ýarysy bolsa Eýbal dagynyň önünde durdular.

³⁴Soňra Kanun kitabynda ýazylyşy ýaly, Ýeşuwa ähli alkyş we nälet sözlerini ýekeme-ýeke gaty ses bilen okady. ³⁵Tutuş Ysraýyl jemagatynyň, aýallaryň, çagalaryň we olaryň arasyndaky gelmişekleriň önünde Ýeşuwa Musanyň ähli buýruklaryny ýeke söz hem galdyrman okady.

9-njy bab

Gibgonlylar ysraýyllary aldaýarlar

¹Ysraýyllaryň ýeňşi hakyndaky habar Iordanyň günbataryndaky ähli hanlara: het, amor, kengan, periz, hiwi, ýabus hanlaryna baryp ýetdi. Olar daglyklarda, günbatardaky baýyryklarda, şeýle hem Ortaýer deňziniň tutuş kenar ýakasyn-dan tä Liwana çenli aralykda ýaşayan hanlardylar. ²Olaryň hemmesi birleşip, Ýeşuwanyň we ysraýyllaryň garşysyna söweşe çykdylar.

³Emma golaýda ýaşayan Gibgonyň ilaty Ýeşuwanyň Ýeriho we Aý galalaryny näme edendigini eşidenlerinde, ⁴olar onuň ýanyna aldaw ýoly bilen barmagy ýüreklerine düwdüler. Olaryň bir topary ýol şaýyny tutup, köne horjunlaryny we ýyrtlyk-ýyrtlyk, ýama-ýama şerap meşiklerini eşeklerine ýükläp ýola düşdüler. ⁵Olaryň aýaklaryndaky çaryklary köne-sana ýamalydy, egin-eşikleri sal-saldy we ähli ýol çörekleri gaty-guty hem heňlidi. ⁶Olar Gilgaldaky Ýeşuwanyň düşelgesine gelip, oňa we ysraýyllara: «Biz siziň bilen ylalaşyk baglaşmak üçin uzak ýurtdan geldik» diýdiler.

⁷Ysraýyllar hiwilere: «Belki, siz bize golaý ýaşayansyňyz. Eger şeýle bolsa, biz siziň bilen nähili ylalaşyk baglaşaly?» diýdiler. ⁸Olar Ýeşuwa: «Biz siziň sadyk gullaryňyz» diýdiler. Ýeşuwa olardan: «Siz kim we nireden geldiňiz?» diýip sorady.

⁹Olar şeýle gürrüň berdiler: «Biziň ýurdumyz örän uzakda ýerleşýär, biz siziň Hudaýyňyz Rebbiň şöhratyny eşidip geldik. Biz Onuň Müsürde bitiren ähli işlerinden habarly. ¹⁰Iordanyň gündogaryndaky iki amor hanyny – Heşbonyň Sihon hany bilen Aştarotda ýaşan Başanyň Og hanyny Onuň näme edendigini biz bilýäris. ¹¹Şonuň üçin ýaşulularymyz we ýurdumyzyň ähli adamlary bizi siziň ýanyňyza iberip: „Ýol harajady üçin gerek zatlaryňyzy alyň-da, ysraýyl halkyny garşylamaga gidiň. Olara duşanyňyzda, halkymyzyň olaryň gullarydygyny aýdyp, olardan biziň bilen ylalaşyk baglaşmagyny haýyş ediň“ diýdiler. ¹²Biziň çöreklerimize serediň, siziň ýanyňyza gaýdan günümüz öýde bulary düwenimizde, ýaňyja tamdyrdan çykandy. Häzir bolsa, siziň görşüňiz ýaly, bular gaty we heňli. ¹³Ine, bular biziň şerap meşiklerimiz. Biz olary dolduranymyzda, olar täzejediler, häzir bolsa olaryň hemmesi jaýryk-jaýryk boldular. Biziň egin-eşigimize we çarygymyza serediň. Uzak ýol olary sandan çykardy».

¹⁴Şeýdip, ysraýyllar olaryň çöreklerinden dadyp gördüler, ýöne bu hakda Rebden maslahat soramadylar. ¹⁵Ýeşuwa olar bilen ylalaşyk baglaşdy we olary diri galdyrjakdygyna söz berdi, jemagat baştutanlary hem ony tassyklap kasam etdiler.

¹⁶Olar bilen ylalaşyk baglaşyp, üç gün geçenden soňra ysraýyllar olaryň goňşy bolup ýaşandyklaryny eşitdiler.

¹⁷Ysraýyllar ýöriş edip, üç gün diýlende olaryň Gibgon, Kepira, Beýerot, Kir-ýatýegarym galalaryna gelip ýetdiler. ¹⁸Ysraýyllar olara hüjüm etmediler, sebäbi jemagat baştutanlary olara Ysraýyl Hudaýy Rebbiň adyndan kasam içipdiler. Soňra jemagat öz baştutanlaryna garşy nägilelik bilen hüňürdeşdi. ¹⁹Emma baştutanlar tutuş halka ýüzlenip: «Biz olara Ysraýyl Hudaýy Rebbiň adyndan kasam etdik. Şonuň üçin hem biz olara degmeris. ²⁰Biz olar bilen şeýle ederis: öz eden kasamymyza Rebbiň gazaby başymyzdan inmez ýaly, olary diri galdyrars. ²¹Goý, olar ýaşabersinler» diýdiler. Şeýlelikde, jemagat baştutanlarynyň eden teklibi boýunça olar ähli halk üçin odun çapýançy we suw daşayançy boldular.

²²Ýeşuwa gibgonlylary ýanyna çagyryp, olara: «Näme üçin siz bizi aldadýňyz? Siz: „Biz uzakda ýaşaýarys“ diýdiňiz, hakykatda bolsa biziň golaý goňşymyz ekeniňiz. ²³Şu pursatdan başlap, siz näletlendiňiz, siz indi bize hemişelik gul bolarsyňyz. Siz Hudaýymyň öýi üçin odun çapýançy we suw daşayançy bolarsyňyz» diýdi.

²⁴Olar Ýeşuwa: «Hudaýyňyz Rebbiň ähli ýurtlary siziň eliňize bermegi we olaryň ýaşajylaryny gyrmagy Öz guly Musa buýrandygyny bize aýtdylar. Siz sebäpli biz öz janymyzyň howp astynda dygyny bildik we şonuň üçin hem şeýle etdik. ²⁵Ine, indi biz seniň eliňde. Bize näme etmegi dogry we adalatly hasap etseň, şony-da edäý» diýdiler.

²⁶Şonda Ýeşuwa olary ysraýyllaryň elinden halas etmegi ýüregine düwdi, olary öldürmediler. ²⁷Şeýlelikde, Ýeşuwa hut şol gününň özünde jemagat üçin we Rebbiň Özünüň saýlan ýerindäki gurbanlyk sypasy üçin olary odun çapýançy

we suw daşayançy edip belledi. Olar bu günki gün hem şeýle işleri edýärler.

10-njy bap

Ýeşuwa Güne saklanmagy buýurýar

¹Iýerusalimiň hany Adonysedek Ýeşuwanyň Aý galasyny basyp alyp, ony bütinleý ýok edendigini, onuň hanyňy hem edil Ýerihony we onuň hanyňy ýok edişi ýaly, gylyçdan geçirendigini eşitti. Gibgonyň ýaşajylarynyň bolsa Ysraýyl bilen ýarasyk baglaşyp, olaryň arasynda ýaşajyandyklaryny eşidende, ²ol gaty gorkdy. Sebäbi Gibgon hem edil beýleki hanlaryň galalary ýaly bir uly galady. Ol Aý galasyndan hem uludy we onuň ähli adamlary edermen urşujylardy. ³Iýerusalimiň hany Adonysedek şonuň üçin Hebronyň hany Hohama, Ýarmudyň hany Pirama, Lakysyň hany Ýapyýa, Eglonyň hany Debire şeýle habar gönderdi: ⁴«Meniň ýanyma gelip, Gibgona hüjüm etmäge ýardam ediň, sebäbi gibgonlylar Ýeşuwa hem-de ysraýyllar bilen ýarasyk baglaşypdyrlar».

⁵Soňra amurlaryň baş sany hany: Iýerusalimiň hany, Hebronyň hany, Ýarmudyň hany, Lakysyň hany we Eglonyň hany özleriniň ähli goşun toparlary bilen bilelikde bir ýere ýygnaşdylar. Olar Gibgonyň daşyny gabap, olaryň üstüne çözdular.

⁶Gibgonlylar Gilgaldaky düşelgesinde bolan Ýeşuwa: «Öz gullaryňdan el çekme, tizräk gel-de, bizi halas et. Bize kömek et, sebäbi daglykda ýaşajan ähli amor hanlary biziň garşymyza güýç birikdiripdirler» diýip habar iberdiler.

⁷Şeýlelikde, Ýeşuwa özünüň ähli goşuny, edermen urşujylary bilen bile Gilgaldan çykyp ugrady. ⁸Reb oňa: «Gorkma, ol hanlaryň ählisini Men seniň

eliňe berdim. Olaryň hiç biri seniň öňüň-de durup bilmez» diýdi.

⁹Gilgaldan çykanlaryndan soň, Ýeşuwa бүтин gije ýol ýöräp, olaryň üstüne duýdansyz geldi. ¹⁰Reb hem ysraýylyary gören badyna olaryň ýüreklerine howsala düşer ýaly etdi. Ysraýylylar olary Gibgonda derbi-dagyn etdiler. Beýthoron geçelgesine gidýän ýol bilen Azeka we Makeda çenli gaçanlarynyň zyzndan kowalap, olary gyrdylar. ¹¹Olar Beýthoron dagynyň eňňidiniň ugry bilen ysraýylylardan gaçanlarynda, Reb Azeka barýança olaryň üstüne gökden uly daşlar ýagdyrды, olar gyryldylar. Uly daşyň aşagynda galyp ölenler ysraýylylaryň öldürenlerinden köp boldy.

¹²Rebbiň amurlary ysraýylylaryň eline beren günü, Ýeşuwa Reb bilen gepleşdi we ysraýylylaryň gözleriniň alnynda şeýle diýdi: «Eý, Gün, dur, Gibgonyň üstünde! Eý, Aý, dur, Aýalon deräniň üstünde!» ¹³Halk duşmanyndan ar alyp bolýança, Gün saklandy we Aý durdy. Bu Ýaşur kitabynda ýazylgy dälmi eýsem? Hawa, Gün asmanyň ortasynda saklandy we uzynly gün diýen ýaly ýaşmaga howlukmady. ¹⁴Rebbiň adamzadyň sesini eşiden şol günü ýaly gün öňde-soňda hiç haçan bolmandy, çünki Reb ysraýylylar üçin söweşdi.

¹⁵Soňra Ýeşuwa ähli ysraýylylar bilen bile Gilgaldaky düşelgä gaýdyp geldi.

Ýeşuwa baş amor hanyňy gylyçdan geçirýär

¹⁶Baş han gaçyp, Makeda gowagyn-da gizlenipdiler. ¹⁷Olaryň gizlenen ýeri tapylyp, Ýeşuwa habar berildi. ¹⁸Ýeşuwa şeýle diýdi: «Uly daşlary gowagyň girelgesine söýäp goýuň we hanlara gözegçilik eder ýaly garawullar goýuň. ¹⁹Emma siziň özüňiz ol ýerde galmaly

dälsiňiz. Duşmanlaryňyzyň zyzndan kowup, arkadan gelip, olary ýok ediň. Galalaryna girmäge olara ýol bermäň, çünki Hudaýyňyz Reb olary siziň elinize berdi».

²⁰Ýeşuwa we ysraýylylar olaryň in soňkusyna çenli diýen ýaly ýok etdiler. Olaryň diri galanlarynyň birnäçesi gaçyp, berk galalara girip yetişdiler. ²¹Soňra tutuş goşun sag-aman Makedadaky düşelgä, Ýeşuwanyň ýanyna gaýdyp geldi. Bir adamyň hem ysraýylylara garşy geplemäge gurby çatmady.

²²Ýeşuwa adamlaryna: «Gowagyň agzyny açyň we şol baş hany meniň ýanyma getirin» diýip buýruk berdi. ²³Olar şeýle hem etdiler. Şol baş hany: Iýerusalim, Hebron, Ýarmut, Lakys we Eglon hanlaryny gowakdan çykaryp, ²⁴Ýeşuwanyň ýanyna getirdiler. Ýeşuwa ähli ysraýylylary çagyryp, özi bilen bile söweşen goşun ýolbaşçylaryna: «Öňe çykyň we aýaklaryňyzy bu hanlaryň boýnuna goýuň!» diýdi. Olar aýdylyşy ýaly etdiler.

²⁵Ýeşuwa ýene-de ol ýolbaşçylara: «Gorkmaň we dowla düşmäň! Dözümli we mert boluň! Çünki Reb siziň bilen söweşýän her bir duşmany şeýle etjekdir» diýdi. ²⁶Ol bu hanlary öldürip, olaryň jesetleriniň hersini bir agaçdan asyp goýdy. Olar agaçdan agşama çenli asylygy durdular.

²⁷Gün batanda, Ýeşuwanyň buýrugy boýunça olary alyp, öňki gizlenen gowagyna taşladylar we ullaňan daşlar bilen gowagyň agzyny ýapdylar. Olar häzire çenli hem şol ýerde saklanyp galypdyrlar.

Ýeşuwa kenganlary basyp almagy dowam edýär

²⁸Şol gününň özünde Ýeşuwa Makedany basyp aldy. Onuň ilatyny we hanyňy

gylyçdan geçirdi. Ol ýerde ýekeje-de diri adam goýman, hemmesini bütinleý ýok etdi. Ýeşuwa Makedanyň hanyňy hem edil Ýerihonyň hanyňy näme eden bolsa şonuň ýaly etdi.

²⁹Soňra Ýeşuwa ähli ysraýyllar bilen Makedadan Libna gelip, onuň üstüne çozuş etdi. ³⁰Reb bu galany hem onuň hany bilen bile ysraýyllaryň eline berdi, olar onuň ähli ilatyny gyrgyna berdiler, ol ýerde ýekeje-de janly zat galdyrma-dylar. Ýerihonyň hanyňy näme eden bolsalar, onuň hanyňy hem şeýle etdiler.

³¹Ýeşuwa ähli ysraýyllar bilen Libna-dan Lakýşa geldi, onuň daş-töweregini gabap, onuň üstüne çozdy. ³²Söweşiň ikinji gününde Reb Lakýşy ysraýyllaryň eline berdi. Edil Libnadaky edişleri ýaly, ysraýyllar onuň içindäki adamlaryň ählisini gylyçdan geçirdiler. ³³Şol wagt Lakýşa kömek etmek üçin, Gezeriň hany Horam geldi. Ýeşuwa ony hem ähli adamlary bilen birlikde ýekejesini-de diri galdyrman gyrdy.

³⁴Ýeşuwa ähli ysraýyllar bilen Lakýş-dan Eglona bardy. Onuň daş-töweregini gabap, onuň üstüne çozdy. ³⁵Ýeşuwa şol gününň özünde ony basyp aldy, onuň ähli ilatyny edil Lakýşdaky edişi ýaly, şol gün gylyçdan geçirip, bütinleý ýok etdi.

³⁶Ýeşuwa ähli ysraýyllar bilen Eglondan Hebrona baryp, onuň üstüne çozdular. ³⁷Olar galany basyp alyp, ony we onuň hanyňy, obalaryňy hem ondaky ähli adamlary gylyçdan geçirdiler. Edil Eglondaky ýaly edip, olar galanyň içinde ýekeje-de diri adam galdyrman, bütinleý ýok etdiler.

³⁸Soňra Ýeşuwa ähli Ysraýyl bilen Debire tarap yzyna öwrülip, oňa çozuş etdi. ³⁹Galasy bilen bile onuň hanyňy we ähli obalaryňy basyp aldy, ýekeje-de diri adam goýman, olaryň hemmesini

gylyçdan geçirip, bütinleý ýok etdi. Olar Hebrona, Libna hem olaryň hanlaryna näme eden bolsalar, Debire we onuň hanyňa hem şeýle etdiler.

⁴⁰Şeýdip, Ýeşuwa ähli ýeri: daglyk ýerleri, Negep çölünü, günbatar baýyrylyklary, dag eteklerini we olaryň ähli hanlaryny basyp aldy. Ysraýyl Hudaýy Rebbiň buýruşy ýaly, ol ýekeje-de diri adam galdyrman, ähli janly-jandary gyryp, bütinleý ýok etdi. ⁴¹Ýeşuwa Kadeşbarneýanyň günortasyndan Gaza çenli, Goşeniň tutuş ýerini, Gibgonyň demirgazygyna çenli bolan ýerleri basyp aldy. ⁴²Şol bir wagtyň özünde Ýeşuwa ol ýerleriň ähli hanlaryny we olara degişli ýerleri basyp aldy, sebäbi Ysraýyl Hudaýy Rebbiň hut Özi Ysraýyl üçin söweşdi.

⁴³Şundan soň Ýeşuwa ähli ysraýyllar bilen bile Gilgaldaky düşelgä dolanyp geldi.

11-nji bap

Ýeşuwanyň demirgazykdaky söweşi

¹Hasor hany Ýabyn ysraýyllaryň bu ýeňişleri hakynda eşidende, Madonyň hany Ýobaba, Şimron hanyňa we Akşap hanyňa, ²şeýle hem, demirgazyk daglyklarda ýaşayan hanlara, Kinnerediň günortasyndaky Araba düzlüginde, günbatar baýyrylykda we günbatar Napotdorda ýaşayan hanlara, ³gündogar we günbatar kengan hanlaryna, daglyklarda ýaşayan amorlara, hetlere, perizlere, ýabuslara we Hermon dagynyň etegindäki Mispa ülkesinde ýaşayan hiwilere kömek etmeklerini sorap habar iberdi. ⁴Bu hanlar ähli goşunlary bilen geldiler, olaryň atларыnyň we söweş arabalarynyň sany juda köpdi. Olaryň sany edil deňiz kenaryndaky çäge ýaly köpdi, ägirt uly goşundy. ⁵Ol hanlaryň hemmesi ysraýyllara garşy

söweşmek üçin birleşip, Merom çeşmesiniň ýanynda düşelge gurdular.

⁶Reb Ýeşuwa: «Sen olardan gorkma, sebäbi ertir şu wagtlar Men olaryň ählisini öldürüp, ysraýyllaryň eline berjekdirin. Siz olaryň atларыnyň toýnakларыny döwüň we arabalaryny otlañ» diýdi. ⁷Şeýlelikde, Ýeşuwa ähli urşujylar bilen bile Merom çeşmesine duýdansyz gelip, olaryň üstüne çozdy. ⁸Reb olary ysraýyllaryň eline berdi. Ysraýyllar olary gylyçdan geçirdiler we Beýik Sidona, Misreput Maýyma, gündogarda Misper jülgesine çenli olaryň zyzndan kowup, olaryň iň soňkusyna çenli gyrp öldürdiler. ⁹Ýeşuwa Rebbiň özüne buýruşy ýaly edip, olaryň atларыnyň toýnakларыny döwdi, at-arabalaryny bolsa otlady. ¹⁰Şol wagtyň özünde Ýeşuwa yzyna dolanyp gelip, Hasory basyp aldy we onuň hanyň gylyçdan geçirdi. (Hasor şol wagtky hanlyklaryň iň beýigidi.) ¹¹Şeýle hem, ysraýyllar onuň içindäki ähli ýaşajylaryny gylyçdan geçirip, bütinleý ýok etdiler, ol ýerde ýekeje-de diri janly-jandar galdyrmadylar. Hasor galasyny bolsa oda berdiler. ¹²Rebbiň guly Musanyň buýruşy ýaly, Ýeşuwa bu galalaryň hemmesini basyp alyp, onuň hanларыnyň ählisini gylyçdan geçirip, bütinleý ýok etdi. ¹³Ysraýyllar Ýeşuwanyň otlan Hasor galasyndan başga, depelerde gurlan galalaryň hijisini otlamadylar. ¹⁴Galadaky olja alnan ähli zatлары we mal-garalary özlerine aldylar. Ilatyny bolsa iň soňkusyna çenli gylyçdan geçirip gyrдылар, ýekejesini hem diri galdyrmadyлар. ¹⁵Edil Rebbiň Öz guly Musa buýruşy ýaly, Musa-da Ýeşuwa edil şonuň ýaly buýrupdy. Ýeşuwa buýrugy ýerine ýetirdi. Ol Rebbiň Musa beren buýruklarynyň ýekejesini-de galdyrman, ählisini berjaý etdi. ¹⁶Şeýdip,

Ýeşuwa şu ähli ýerleri: daglyklary, tutuş Negep çölünü, Goşeniň ähli ýerini, günbatar baýyryklary, Araba düzlüginini we Ysraýyl daglyklaryny baýyrlary bilen, ¹⁷Segir bilen ýanaşyk Halak dagyndan tä Hermon dagynyň günortasynda Liwan jülgesindäki Bagalgat galasyna çenli ýerleri basyp aldy we ol ýerleriň ähli hanларыny boýun egdirip, olary gylyçdan geçirip öldürdi. ¹⁸Ýeşuwa ol hanларыň hemmesi bilen uzak wagtлаp urşupdy. ¹⁹Gibgonda ýaşajyan hiwilerden başga, ýekeje gala-da ysraýyllar bilen ýaraşyk baglaşmady. Beýlekileriň hemmesini söweşip aldylar. ²⁰Çünki ysraýyllara garşy söweşmekleri üçin olaryň ýüreklerini gatadan hut Rebbiň Özüdi. Edil Rebbiň Musa buýruşy ýaly, ysraýyllar olara hiç hili rehim-şepagat etmän, bütinleý ýok etdiler. ²¹Şol wagt Ýeşuwa gidip, daglyklarda ýaşajyan anaklary gyrды. Ýeşuwa Hebronda, Debirde, Anapda, tutuş Ýahuda we Ysraýyl daglyklarynda ýaşajyan anaklary galalary bilen birlikde bütinleý ýok etdi. ²²Ysraýyllaryň ýerinde anaklardan ýekejesi hem galmady. Diňe Gazada, Gatda we Aşdotda olaryň ýek-tüki galdy. ²³Şeýdip, Ýeşuwa Rebbiň Musa basyp almaly diýen ýerleriniň hemmesini aldy we ol ýerleri bölüp, ysraýyllaryň tireleri boýunça olara mülk edip paýlap berdi. Şunlukda, ýer uruşdan dynyp rahatlandy.

12-nji bap

Musanyň basyp alan hanлары

¹Ine, ysraýyllaryň ýeňip alan ýerleriň hanлары şulardyr. Ysraýyllar Iordan derýasynyň aňrsyndaky gündogar tarapa uzalyp gidýän Arnon jülgesinden Hermon dagyna çenli bolan ýerleri we tutuş Araba düzlügininiň gündogar tarapyny basyp aldylar. ²Hanларыň biri

Heşbonda ýaşan amor hany Sihondy. Onuň hanlygy Gilgadyň ýarysý we Arnon jülgesiniň ýakasyndaky Arogerden başlap, şol jülgäniň ortasyndaky galadan tä ammonlaryň araçägi bolan Ýabok derýasyna çenli aralygy öz içine alýardy. ³Şeýle hem, ol Kinneret kölünden Araba deňzine, ýagny Öli deňze çenli bolan ýerlere, Araba düzlügininiň gündogarynda Beýtýeşimoda çenli barýan ýerlere we günbatarda Pisga dagynyň etegindäki ýerlere eýelik edýärdi. ⁴Beýleki han Başan hany Ogdy. Ol Aştarotda we Edreýde ýaşap, rapalaryň in soňkularynyň biridi. ⁵Onuň hanlygyna Hermon dagy, Salka, bütin Başandan Geşuryň we Magakadyň araçäklerine çenli, Gilgadyň ýarysý, heşbon hany Sihonyň meýdanynyň araçäğine çenli ýerler girýär. ⁶Rebbiň guly Musa we ysraýyllar olaryň hemmesini basyp aldylar. Musa olaryň ähli ýerlerini rubenleriň, gatlaryň we gündogardaky manaşa tiresiniň eýeçiligine berdi.

Ýeşuwanyň basyp alan hanlary

⁷Ýeşuwa we ysraýyllar Iordan derýasynyň günbataryndaky ähli hanlary, Liwan jülgesindäki Bagalгатdan Segir bilen ýanaşyk Halak dagyna çenli ýerleri basyp aldylar. Ýeşuwa ol ýerleri bölüp, ysraýyllaryň tireleri boýunça mülk edip paýlap berdi. ⁸Daglykda, baýyrykda, Araba düzlüginde, dag eteklerinde, çöllükde we Negep çölünde ýaşaýan hetleriň, amorlaryň, kenganlaryň, perizleriň, hiwileriň we ýabuslaryň ýerlerini ysraýyllara mülk edip berdi. ⁹Ine, Ýeşuwa we ysraýyllar şu galalaryň hanlaryny: Ýerihonyň, Beýteliň golaýyndaky Aýyň, ¹⁰Iýerusalimiň, Hebronyň, ¹¹Ýarmudyň, Lakysyň, ¹²Eglonyň, Gezeriň, ¹³Debiriň, Gederiň, ¹⁴Hormanyň, Aradyň, ¹⁵Libnanyň, Adullamyň, ¹⁶Makedanyň,

Beýteliň, ¹⁷Tapuwanyň, Heperiň, ¹⁸Apegiň, Laşaronyň, ¹⁹Madonyň, Hasoryň, ²⁰Şimronmeronyň, Akşabyň, ²¹Tagnagynyň, Megidonyň, ²²Kedeşiň, Karmeldäki Ýoknegamyň, ²³Napotdoryň ýanyndaky Doruň, Jeliledäki Goýymyň we ²⁴Tirsanyň – jemi otuz bir hany basyp aldylar.

13-nji bap

Ysraýyllaryň indiki basyp almany ýerleri

¹Ýeşuwa garrap, gojalyk ýaşyna ýetende, Reb oňa şeýle diýdi: «Indi sen örän garradyň, emma basylyp alynmaly ýerler entek gaty kän. ²Şol basylyp alynmaly ýerler şulardyr: piliştileriň, geşurlaryň ähli ýerleri, ³günortada ýaşaýan awalar, Müsüriň gündogaryndaky Şihor derýasyndan demirgazyk Ekronyň araçäğine çenli ýerler. Bu ýerler kenganlaryň ýerleri hasaplanýar. Şeýle hem, oňa piliştileriň baş galasy: Gaza, Aşdot, Aşkelon, Gat we Ekron degişlidir. ⁴Şeýle-de kenganlaryň tutuş ýeri, sidonlylara degişli Megary bilen amorlaryň araçägi Apege çenli bolan ýerler. ⁵Geballylaryň ýerleri, bütin gündogar Liwan, Hermon dagyna golaý ýerleşen Bagalгатdan tä Lebohamat girelgesine çenli bolan ýerler. ⁶⁻⁷Liwandan Misrepot Maýyma çenli ähli daglyklar we olaryň ähli ilaty, hatda sidonlylaryň ählisi hem degişlidir. Olary ysraýyllaryň öňünden Meniň Özüm kowup çykararyn. Ýöne sen bu ýerleriň hemmesini Meniň buýruşym ýaly, bije atyp, ysraýyllaryň dokuz tiresine we günbatardaky manaşa tiresine mülk edip paýlap ber».

Iordanyň gündogaryndaky ýerler

⁸Rebbiň guly Musanyň rubenlere, gatlara we manaşa tiresiniň ýarysýna

Jordan derýasynyň gündogaryndan beren mülk ýerleri şulardyr: ⁹Arnon jülgesiniň gyrasyndaky Arogerden başlap, şol jülgäniň ortasyndaky gala hem-de tutuş Meýdeba tekizliginden Dibona çenli bolan ýerler. ¹⁰Şeýle hem, Heşbonda hökümdarlyk eden amor hany Sihonyň ähli galalaryndan tä ammonlaryň araçäğine çenli bolan ýerler. ¹¹Gilgat, Geşur, Magakat topragy, tutuş Hermon dagy we bütin Başandan tä Salka çenli bolan ýerler; ¹²Aşarotda we Edreýde hökümdarlyk eden Başan hany Oguň ähli hanlygy degişlidir (Og han rapalaryň iň soňkularynyň biridi). Musa bulary derbi-dagyn edip, ýerlerinden kowup çykarypdy. ¹³Emma ysraýyllar Geşuryň we Magakadyň ilatyny ýurtlaryndan kowup çykarmadylar. Olar şu güne çenli hem ysraýyllaryň arasynda ýaşaýarlar. ¹⁴Musa diňe lewi tiresine mülk bermedi. Rebbiň Musa aýdyşy ýaly, lewileriň mirasy Ysraýyl Hudaýy Reb üçin ot üsti bilen berilýän gurbanlyklardyr.

Ruben tiresiniň mülk ýeri

¹⁵Musa ruben tiresine onuň uruglaryna görä mülk ýer beripdi. ¹⁶Olaryň yeriniň tutýan meýdany Arnon jülgesiniň gyrasyndaky Arogerden, jülgäniň ortasyndaky galadan we bütin Meýdeba tekizliginden ybaratdyr. ¹⁷Şeýle hem, Heşbon galasy we tekizlikdäki ähli galalar: Dibon, Bamotbagal we Beýtbagal-megon, ¹⁸Ýahsa, Kedemot we Meýpagat, ¹⁹Kirýataým, Sibma we jülgäniň depesindäki Seretşahar, ²⁰Beýtpegor, Pisga dagynyň etegi we Beýtýeşimot hem şol araçäge degişlidir. ²¹Ruben tiresiniň mülküne Heşbonda hökümdarlyk eden amor hany Sihonyň tekizlikdäki ähli galalary we hanlygy

degişlidir. Musa Sihony we ýurdunda ýaşap, onuň tarapdary bolan Midýan hanlaryny: Ewini, Rekemi, Sury, Hury we Rebany basyp aldy. ²²Ysraýyllar öz öldüren adamlarynyň arasynda Begor ogly Bilgamy hem gylyç bilen öldürdiler, ol palçylyk bilen meşgullanýardy. ²³Rubenleriň araçägi Jordan derýasynyň kenary bolupdyr. Bu rubenleriň uruglaryna görä galalary we obalary bilen birlikde alan mülk ýerleri bolupdyr.

Gat tiresiniň mülk ýeri

²⁴Ine, Musanyň gat tiresine onuň uruglaryna görä beren mülk ýerleri: ²⁵Ýazer galasy, Gilgadyň ähli galalary we ammonlaryň ýurdunyň ýarasy, Rabanyň gündogaryndaky Arogere çenli; ²⁶Heşbondan Ramatmispä we Betonyma çenli, Mahanaýymdan Debiriň araçäğine çenli; ²⁷Beýtharam deresi, Beýtnimra we Sukot, Sapon, heşbon hany Sihonyň hanlygynyň galan bölegi. Onuň günbatar araçägi Iordandan Kinneret deňzine çenli bolupdyr. ²⁸Ine, gatlaryň uruglaryna görä galalary we obalary bilen birlikde alan mülk ýerleri şulardyr.

Gündogardaky manaşa tiresiniň mülk ýeri

²⁹Musa gündogardaky manaşa tiresine onuň aýry-aýry uruglaryna görä ýer paýlap beripdi. ³⁰Olaryň tutýan yerleri Mahanaým, tutuş Başan, Başan hany Oguň ähli hanlygy, Ýaýyryň ähli galalary – jemi altmyş gala; ³¹Gilgadyň ýarasy, Aşarot we Edreý (Başan hany Oguň hanlyk eden galalary). Bular Manaşanyň ogly Makyryň nesilleri üçin olaryň uruglary boýunça berlen paý boldy. ³²Ine, şular Musanyň Jordan derýasynyň aňrysyndaky Mowap düzlüginde, Ýerihonyň gündogarynda paýlan mülk ýerleridir.

³³Emma Musa lewi tiresine mülk bermedi. Söz berşi ýaly, Ysraýyl Hudaýy Rebbiň Özi olaryň mülküdir.

14-nji bap

Ysraýyllar ýerleri paýlaşýarlar

¹Ysraýyllaryň Kenganda alan mülk ýerleri şulardyr. Ol ýerleri Elgazar ruhany, Nunuň ogly Ýeşuwa we ysraýyl tireleriniň urugbaşlary olara mülk hökmünde paýlap berdiler. ²Rebbiň Musanyň üsti bilen olara buýruşy ýaly, olar mülk ýerleri dokuz tiräniň we bir sany ýarym tiräniň arasynda bije atyşmak bilen paýlaşdylar. ³Sebäbi Musa iki tirä we manaşa tiresiniň ýarysyna mülk ýeri Iordanyň gündogaryndan beripdi, emma lewi tiresine olaryň arasyndan mülk bermändi. ⁴Ýusubyň neslinden manaşa we efraýym tireleri gelip çykdy. Musa lewilere ýerden paý bermändi, olara ýaşamak üçin diňe galalary, maldarçylyk we başga emläkleri üçin öri meýdanlaryny beripdi. ⁵Şeýlelikde, ysraýyllar ýerleri Rebbiň Musa buýruşy ýaly edip paýlaşdylar.

Kalep Hebrony mülk alýar

⁶Ýahuda tiresinden birnäçe adam Ýeşuwanyň ýanyna Gilgala geldi. Olaryň arasyndan Keniziň agtygy Ýepunnäniň ogly Kalep oňa şeýle diýdi: «Rebbiň Kadeşbarneýada ikimiz hakda Hudaýyň adamy Musa aýdan sözlerini bilýänsiň. ⁷Rebbiň guly Musa ýeri gizlilikde gözden geçirmek üçin Kadeşbarneýadan meni iberende, men kyrk ýaşymdadym. Şonda men oňa ýüregimdäki jogaby getiripdim. ⁸Emma meniň bilen bile giden doganlarym halkyň ýüregine howsala saldylar, men bolsam diňe Hudaýym Rebbiň yzyna eýerdim. ⁹Şol gün Musa

kasam edip: „Aýagyňyň basjak ýerleri seniň we çagalaryňyň hemişelik mülki bolar, sebäbi sen tutuş kalbyň bilen Hudaýym Rebbiň yzyna eýerdiň“ diýipdi. ¹⁰Şeýlelikde, Öz söz berşi ýaly, Reb meni diri galdyrdy, Rebbiň Musa söz beren döwründen bäri eýýäm kyrk baş ýyl geçipdir. Şol döwür içinde ysraýyllar çölde sergezdan gezipdiler. Ine, indi men segsen baş ýaşadym. ¹¹Bu günki gün hem men Musanyň özümi iberen günündäki ýaly gujurly. Söweşmäge heniz hem gujur-gaýratym ýetjek. ¹²Şoňa görä-de, Rebbiň şol günki aýdan bu daglyklaryny maňa ber. Ol ýerde anaklaryň ýaşayandygyny, galalarynyň uludygyny we olaryň berk saklanýandygyny şol gün özüň hem eşidipdiň. Rebbiň aýdyşy ýaly, men olary kowup çykararyn, Reb meniň bilen bile bolar». ¹³Ýeşuwa Ýepunnäniň ogly Kalebe ak pata berdi, oňa mülk ýer hökmünde Hebrony bagyş etdi. ¹⁴Keniziň agtygy Ýepunnäniň ogly Kalebiň Ysraýyl Hudaýy Rebbe ýürekden sygnandygy üçin, Hebron onuň hemişelik mülki bolup galdy. ¹⁵Hebronyň öňki ady Kirýatarba eken. Arba anaklaryň arasynda iň beýik adam eken. Şunlukda, ýer uruşdan dynyp rahatlandy.

15-nji bap

Ýahuda tiresiniň mülk ýeri

¹Bije atyşykda ýahuda tiresiniň uruglarynyň paýyna şu aşakdaky ýerler düşdi: günortada olaryň meýdany Edomyň araçägi bilen, günorta Sin çöllüğine çenli baryp ýetýär. ²Olaryň günorta araçägi uzalyp gidýän günortadaky aýlaglardan, Öli deňziň gutarýan yerinden başlanýar. ³Soňra ol günorta İçyan geçidine tarap dowam edip, Sin çölünden geçýär. Kadeşbarneýanyň günortasyndan Hesrona

we Addara çykyp, ol ýerden Karka tarap öwrülýär. ⁴Soňra Asmondan geçip, Müsür derýasyna çenli uzalyp gidýär we Ortaýer deňzinde serhet gutarýär. Bu olaryň günorta araçaği bolar. ⁵Ýahuda tiresiniň gündogar araçaği Öli deňiz bolupdyr. Bu gündogar araçäk demirgazyga tarap Iordan derýasynyň Öli deňze guýýan ýerine çenli uzalyp gidýär. Demirgazykdaky araçäk Iordanyň deňze guýýan ýerinden, deňiz aýlagyndan başlanýär. ⁶Bu ýerden araçäk Beýthogla çenli baryp, demirgazykda Beýtarabadan geçýär we Ruben ogly Bohanyň ady dakylan daşa çenli gidýär. ⁷Soňra araçäk Akor jülgesinden Debire çenli ýokary galyp, demirgazykda akymyň günortasynda ýerleşýän Adummym baýyryklarynyň garşysyndaky Gilgala tarap öwrülýär. Araçäk bu ýerden Eýnşemeş çeşmesine çenli dowam edip, Eýnrogele ýetýär. ⁸Bu ýerden araçäk ýabuslaryň galasy Iýerusalimde ýerleşýän düzlügiň günortasyndaky Benhinnom deresinden ýokary galýär. Soňra ol Benhinnom deresiniň günbatarynyň garşysyndaky daglaryň depesine çenli galyp, demirgazykdaky Rapa jülgesiniň ahryna çenli barýär. ⁹Daglaryň gerşinden araçäk Neptowa çeşmesiniň gözbaşyna tarap aýlanýär. Ol ýerden hem Epron daglygyndaky galalara tarap gelyär. Soňra ol Bagala (bu Kirýatyegarym) tarap aşak düşýär. ¹⁰Soňra serhet günbatar Bagaladan Segir dagyna tarap aýlanýär, demirgazykda Kesalon galanyň Ýegarym daglaryna çenli gidip, Beýtşemeşe tarap öwrülýär we Timnanyň üsti bilen aýlanyp geçýär. ¹¹Ol ýerden Ekronyň demirgazyk tarapyna gidýär we Şikarona tarap aýlanyp, Bagala dagynyň üsti bilen Ýabneýele gelyär. Iň soňunda araçäk Ortaýer deňzinde

gutarýär. ¹²Ortaýer deňzi we onuň kenarlary günbatar araçaği emele getirýär. Ýahuda tiresiniň uruglarynyň ähli taraplaýyn araçaği, ine, şudur.

Kalep Hebrony we Debiri basyp alyar

¹³Rebbiň buýruşy ýaly, Ýeşuwa ýahuda tiresiniň mülk ýerindäki Kirýatarbany, ýagny Hebrony Ýepunnäniň ogly Kalebe berdi. Bu ýer Anagyň atasynyň hatyrasyna Kirýatarba diýip atlandyrylypdy. ¹⁴Kalep ol ýerden anaklaryň üç urugyny: Şeşaýy, Ahymany we Talmaýy çykaryp kowdy. Bular Anagyň nesilleridir. ¹⁵Bu ýerden ol Debiriň ilaty bilen uruşmaga gitdi. Debire öň Kirýatseper diýilýärdi. ¹⁶Kalep: «Ýeňiş gazanyp, Kirýatseperi basyp alana, gyzym Aksany gelin edip berjek» diýdi. ¹⁷Bu galany Kalebiň dogany, Kenazyň ogly Otniýel basyp aldy. Kalep öz gyzy Aksany oňa berdi. ¹⁸Toý günü Aksa öz kakasynyň ýanyna gidip, ondan ýer dilemek üçin Otniýelden razyllyk aldy. Aksa baryp, eşeginden düşende, Kalep ondan: «Gyzym, näme dilegiň bar?» diýip sorady. ¹⁹Aksa kakasyna: «Maňa peşgeş bersene. Sen maňa Negep çölünüň gurak ýerlerini berdiň, maňa suw bulaklaryny-da beräý!» diýdi. Şunlukda, Kalep ýokarky we aşaky çeşmeleri hem oňa bagyş etdi. ²⁰Ine, ýahuda tiresi öz uruglaryna görä şu ýerleri mülk edip aldy: ²¹Edomyň araçağiniň golaýyndaky günorta Negep çölünde olara şu galalar degişlidir: Kabseýel, Eder, Ýagur, ²²Kina, Dimona, Adada, ²³Kedeş, Hasor, Ýytan, ²⁴Zip, Telem, Begalot, ²⁵Hasorhadat, Kirýothesron (bu Hasor), ²⁶Emom, Şema, Molada, ²⁷Hasargada, Heşmon, Beýtpelet, ²⁸Hasarşugal, Beýerşeba, Bizýotiýa, ²⁹Bagala, Iyeý, Esem, ³⁰Eltolat, Kesil, Horma, ³¹Ziklag, Madmanna we Sansanna, ³²Lewawot,

Şilhim, Aýyn we Rimmon – olaryň obalary bilen bile jemi ýigrimi dokuz gala. ³³Günbatar baýyryklarda: Eştawol, Sorga, Aşna, ³⁴Zanowa, Eýngannym, Tapuwa, Eýnam, ³⁵Ýarmut, Adullam, Soko, Azeka, ³⁶Şagaraýym, Adytaýym, Gedera, Gederotaýym – obalary bilen bile jemi on dört gala.

³⁷Senan, Hadaşa, Migdalgat, ³⁸Dilegan, Mipe, Ýokteýel, ³⁹Lakyş, Boskat, Eglon, ⁴⁰Kabbon, Lahmas, Kitliş, ⁴¹Gederot, Beýtdagon, Nagama, Makeda. Bular obalary bilen bile on alty galadyr.

⁴²Libna, Eter, Aşan, ⁴³Ýeftah, Aşna, Nesiw, ⁴⁴Kegila, Akzyp, Mareşa – obalary bilen bile dokuz galadyr.

⁴⁵Ekron galasy we onuň ownukly-irili obalary, ⁴⁶Aşdodyň golaýyndaky ähli galalar we obalar, Ekrondan Ortaýer deňzine çenli, ⁴⁷Aşdot galasy we onuň ownukly-irili obalary, Gaza galasy we onuň ownukly-irili obalary bilen Müsür derýasyna we Ortaýer deňziniň kenarlaryna çenli.

⁴⁸Daglyklarda: Şamyr, Ýatyr, Soko, ⁴⁹Danna, Kirýatsanna (bu Debir), ⁵⁰Anap, Eştemo, Anym, ⁵¹Goşen, Holon, Gilo – obalary bilen bile jemi on bir gala; ⁵²Araw, Duma, Eşgan, ⁵³Ýanum, Beýtapuwa, Apege, ⁵⁴Humta, Kirýatarba (bu Hebron) we Sigor – obalary bilen bile dokuz gala; ⁵⁵Magon, Karmel, Zip, Ýuta, ⁵⁶Ýizregel, Ýokdegam, Zanowa, ⁵⁷Keýn, Gibga, Timna – obalary bilen bile on gala; ⁵⁸Halhul, Beýtsur, Gedor, ⁵⁹Magarat, Beýtanot, Eltekon – obalary bilen bile jemi alty gala; ⁶⁰Kirýatbagal (bu Kirýatyegarym) we Raba – obalary bilen bile iki gala.

⁶¹Çöllükde: Beýtaraba, Midin, Sekaka, ⁶²Nibşan, Duz galasy, Eýngedi – obalary bilen bile jemi alty gala. ⁶³Ýahudalar Iýerusalimde ýaşaýan ýabuslary kowup

çykaryp bilmediler. Ýabuslar bu günki gün hem ol ýerde ýahudalar bilen bile ýaşaýarlar.

16-njy bap

Efraýym bilen günbatardaky manaşa tireleriniň mülk ýeri

¹Ýusubyň nesilleriniň paýyna bije boýunça Ýerihonyň golaýyndaky Iordandan Ýerihoniň çemmesiniň gündogaryna çenli bolan ýerler we Ýerihodan başlanyp, Beýtel daglygyna uzalyp gidýän çöllük düşdi. ²Araçäk Beýtelden Luza çykyp, Atarotda ýaşaýan arklaryň ýerine çenli barýar. ³Soňra ol günbatara tarap aşak düşüp, ýapletleriň araçäğine, aşaky Beýthoronyň we Gezeriň araçäğine çenli gelip, deňizde tamamlanýar. ⁴Şeýlelikde, manaşa tiresiniň ýarysy we efraýym tiresi mülk ýerlerini aldylar.

Efraýym tiresiniň mülk ýeri

⁵Efraýymlyaryň uruglaryna görä alan ýerleriniň araçägi şular bolupdyr: olaryň mülk ýerleriniň gündogar araçägi Atarotdardan bolup, ol ýokarky Beýthorona çenli barýar. ⁶Ol ýerden araçäk Ortaýer deňzi bilen dowam edip, Mikmetadyň demirgazygyna gelýär we Tanatşylonyň gündogar tarapyna öwürülip, Ýanowanyň gündogaryndan geçýär. ⁷Ýanowadan Atarotdardan we Nagara çenli aşak düşüp, Ýerihoniň birigip, Iordana baryp ýetýär. ⁸Araçäk Tapuwadan çykyp, günbatara Kana jülgesine tarap uzalyp gidýär-de, Ortaýer deňzine ýetip gutarýar. Ine, efraýym ýarym tiresine olaryň uruglaryna görä berlen ýerler şulardan ybarat. ⁹Efraýym nesillerine bular bilen birlikde manaşalara degişli bolan galalardyr obalar hem bölünip berildi. ¹⁰Efraýymlyar Gezerde ýaşaýan kenganlary kowup

çykarmadylar. Kenganlar şu günler hem efraýmylaryň işini etmäge mejbur edilip, olaryň arasynda ýaşap ýörler.

17-nji bap

Günbatardaky manaşa tiresiniň mülk ýeri

¹Şeýle hem, günbatardaky manaşa tiresi üçin bije atyldy. Manaşa Ýusubyň nowbahar ogludy. Manaşanyň ilkinji ogyly, Gilgadyň kakasy Makyr ökte urşujy bolandygy üçin, bije boýunça onuň urugyna Gilgat we Başan berlipdi.

²Manaşa tiresiniň beýleki uruglarynyň: Abygezeriň, Helegiň, Asryýeliň, Şekemiň, Heperiň we Şemidanyň hem bije boýunça Iordan derýasynyň günbatar tarapynda paýlary bardy. ³Manaşanyň ýuwlugy, Makyryň çowlugy, Gilgadyň agtygy, Heperiň ogyly Selophadyň ogul perzendi ýokdy. Onuň diňe baş gyzy bolup, olaryň atlary şulardyr: Mahla, Noga, Hogla, Milka we Tirsä. ⁴Olar Elgazar ruhanynyň, Nunuň ogyly Ýeşuwanyň we ýolbaşçylaryň ýanyna gelip, olara: «Reb Musa agalarymyzyň uruglary bilen birlikde bize hem mülk ýer bermegi buýrupdy» diýdiler. Ýeşuwa Rebbiň buýrugyna görä, olara hem baş agasynyň uruglarynyň arasynda mülk berdi. ⁵⁻⁶Şeýlelikde, günbatardaky manaşa tiresine on paý ýer berildi. Sebäbi Manaşanyň gyz gowluklary hem ogul gowluklary bilen birlikde mülk aldylar. Manaşa tiresiniň beýleki uruglaryna Iordan derýasynyň gündogar tarapynda mülk berildi.

⁷Manaşa tiresiniň Iordan derýasynyň günbatarynda tutýan meýdany Aşerden başlap, Mikmetada çenli, ýagny Şekemiň gündogar tarapyna çenli uzalyp, ol ýerden araçäk günorta tarap Eýntapuwanyň

ýaşajylaryna çenli ýetýär. ⁸Tapuwa galasynyň daş-töweregi Manaşa degişlidi, emma Tapuwa galasy efraýymlylara degişli bolan Manaşanyň araçäginde ýerleşýärdi. ⁹Soňra araçäk Kana akymynyň günorta tarapy bilen aşak düşýär. Akymyň günortasyndaky galalar Manaşada ýerleşseler-de, Efraýyma degişli bolupdyr. Manaşanyň araçägi akymyň demirgazyk tarapynda bolup, ol Ortaýer deňzinde gutarýar. ¹⁰Günorta tarap Efraýyma, demirgazyk bolsa Manaşa degişli bolup, olaryň günbatar araçägi Ortaýer deňzi bolupdyr. Olaryň demirgazyk-günbatar tarapy – Aşer, demirgazyk-gündogar tarapy bolsa Ýsakar bolupdyr. ¹¹Ýsakardan we Aşerden manaşalara obalary bilen Beýtşeýany, Iblegamy, şeýle-de Doruň (bu deňiz kenarynda), Endoruň, Tagnagyň, Megidonyň ilatyny we obalaryny berdiler. ¹²Manaşalar ol galalaryň ýaşajylaryny kowup çykaryp bilmediler we kenganlar öz ýerlerinde galyp, ýaşamaklaryny dowam etdirdiler. ¹³Ýsraýýllar güýçlenenden soňra, kenganlary özlere üçin mejbury iş edýänlere öwürdiler. Emma olary bütinleý kowup çykarmadylar.

Efraýym we manaşa tireleri ýer sorajaýlar

¹⁴Ýusubyň nesilleri Ýeşuwa: «Näme üçin sen bize bir bije paý we bir mülk ýer berýärsiň? Biziň bolsa adam sanymyz köp, bizi Reb ýalkady» diýdiler. ¹⁵Ýeşuwa olara: «Eger siziň adam sanyňyz köp bolsa we Efraýym daglyklary size darlyk edýän bolsa, onda tokaýlara gidin-de, şol ýerde perizleriň we rapalaryň yerinden özüňize ýer açyň» diýdi. ¹⁶Ýusubyň nesilleri oňa: «Bu daglyk meýdanlar biziň üçin ýeterlik däl. Düzlükde ýaşayan ähli kenganlaryň, şeýle

hem, Beýtşeyanda, onuň obalarynda we Ýizregel jülgesinde ýaşayanlaryň demir söweş arabalary bar» diýdiler. ¹⁷Soňra Yeşuwa Ýusubyň nesilleri bolan manaşalara we efraýmlara ýüzlenip, şeýle diýdi: «Siz köp sanly we sizde uly güýç bar, şonuň üçin hem size diňe bir bije paý berip goýmaly däldir. ¹⁸Daglyk meýdanlar siziňki bolar. Ol ýer tokaýlyk bolsa-da, siz ony arassalasaňyz, onuň daşky serhetlerine çenli siziňki bolar. Kenganlaryň demir söweş arabalary bar bolsa-da, güýçli bolsalar-da, siz olary kowup çykarmagy başararsyňyz».

18-nji bap

Galan ýerleriň paýlanylyşy

¹Tutuş ysraýyl jemagaty Şiloda ýygnaşdy we ol ýerde Rebbe ýüz tutulýan çadyr guruldy. Çünki ähli ýerler ysraýyllara tabyn bolupdy. ²Entek ysraýyllardan öz mülk ýerini almadyk ýene-de ýedi tire galypdy. ³Şonuň üçin hem Yeşuwa olara şeýle diýdi: «Siz haçana çenli ata-babalaryňyzyň Hudaýy Rebbiň özüňize beren ýerlerini almaga biperwaý garap gezjeksiňiz? ⁴Her tire-den üç adamy saýlaň, men olary ýerlere aýlanmaga iberjek, olar her tirä ýetýän mülk ýeri ýazga geçirsinler-de, meniň ýanyma alyp gelsinler. ⁵Ýerleri mülk paýyny almadyk ýedi tiräniň arasynda bölsünler. Ýahudalar öz öňki yerinde günortada galar, Ýusubyň nesilleri bolsa demirgazykdaky yerinde galar. ⁶Mülk yeriniň ýedi bölegini hem ýazga geçirin-de, maňa getirip beriň. Men şu yerde Hudaýymyz Rebbiň huzurynda siziň üçin bije ataryn. ⁷Siziň arasynda lewileriň paýy yokdur, sebäbi olaryň paýy Rebbe ruhany hökmünde gulluk etmektir. Gatlar, rubenler we manaşa

tiresiniň ýarysy eýýäm öz mülk yerlerini Iordan derýasynyň gündogaryndan aldylar. Bu yerleri olara Rebbiň guly Musa beripdi». ⁸Şeýdip, adamlar ýola düşdüler. Yeşuwa yerleri öwrenmäge gidýän ol adamlara şeýle buýruk berdi: «Ähli yerleri aýlanyp çykyň we ony ýazga geçirin-de, zzyňyza meniň ýanyma geliň. Men bu yerde Şiloda Rebbiň huzurynda siziň üçin bije atjakdyryn». ⁹Şeýlelikde, adamlar yerleriň içinden geçip, olary galama-gala ýedi bölege bölüp, gözden geçirij kitabyna ýazdylar. Soňra olar Şilodaky düşelgä – Yeşuwaný ýanyna gaýdyp geldiler. ¹⁰Ol yerde Yeşuwa Rebbiň huzurynda bije atyp, yerleri ysraýyllaryň tirelerine özleriniň bölüşleri ýaly paýlady.

Benýamin tiresiniň mülk yeri

¹¹Ilkinji bolup, benýamin tiresiniň uruglarynyň bijesi çykdy. Olaryň bijesine düşen paý ýahudalar bilen Ýusup nesilleriniň aralygyndaky yerler boldy. ¹²Olaryň araçäginiň demirgazyk tarapy Iordan derýasynyň başlanýar, soň araçäk demirgazykda Ýeriho gerşine çykyp, daglyklaryň üsti bilen günbatar tarapa öwrülip, Beýtawen çöllüginde gutaryar. ¹³Bu yerden araçäk ilerligine Luzuň (bu öňki Beýtel) günorta gerşine çenli gelýär. Soňra aşaky Beýthoronyň günortasyndaky daglykdan Atarotadara düşýär. ¹⁴Soňra ol yerden aýlanyp, daglaryň günbatar tarapyna öwrülýär, ýahudalara degişli bolan Kirýatbagala (öňki Kirýatyegarym) gelýär. Bu olaryň günbatar tarapynyň araçägidir. ¹⁵Günorta araçäk Kirýatyegarymyň çetinden başlap, Neptowa çeşmesine çenli gelip ýetýär. ¹⁶Soňra araçäk Benhinom deresiniň ýanyndaky daglaryň etegine çenli aşak düşüp, Rapa

deresine gelýär. Ol demirgazyga Hin-nom deresine tarap aşak dowam edip, ýabuslaryň galasynyň günorta eňnidi bilen Eýnrogele baryp ýetýär. ¹⁷Indi bolsa araçäk demirgazykdan aýlanyp, Eýnşemeşe gelýär. Soňra Adummym geçidiniň garşysyndaky Geliloda çenli uzalyp, Ruben ogly Bohanyň daşyna tarap aşak düşýär. ¹⁸Soňra Beýtarabanyň demirgazyk eňnidi bilen geçip, Araba düzlüğine tarap aşak düşýär. ¹⁹Araçäk Beýthoglanýň demirgazygy bilen gidip, Öli deňziň demirgazyk aýlagynda we günortada Iordanyň çetinde gutarýar. Bu olaryň günorta araçägi bolupdyr. ²⁰Olaryň gündogar araçägi Iordan bolupdyr. Bu benýamin tiresiniň uruglary boýunça ähli taraplaýyn araçäklenen mülk ýerleri bolupdyr. ²¹Ine, bular bolsa benýamin tiresiniň uruglary boýunça alan galalary: Ýeriho, Beýthogla, Emek-kesis, ²²Beýtaraba, Samaraýym, Beýtel, ²³Awym, Para, Opra, ²⁴Kepar-ammony, Opny, Geba – obalary bilen bile jemi on iki gala. ²⁵Gibgon, Rama, Beýerot, ²⁶Mispa, Kepira, Mosa, ²⁷Rekem, Ýirpeýel, Tarala, ²⁸Sela, Haýelep, Ýabus galasy (bu – Iýerusalim), Gibga we Kirýatýegarym – obalary bilen bile on dört gala. Bu benýamin tiresiniň öz uruglaryna görä alan mülk ýeridir.

19-njy bap

Şimgon tiresiniň mülk ýeri

¹Ikinji gezek şimgon tiresiniň uruglarynyň bijesi çykdy. Olaryň mülki ýahuda tiresiniň mülk yeriniň içinden düşdi. ²Şimgon tiresiniň mülk yerleri şular bolupdyr: Beýerşeba, Şeba, Molada, ³Hasarşugal, Bala, Esem, ⁴Eltolat, Betul, Horma, ⁵Ziklag, Beýtmarkabot, Hasar-susa, ⁶Beýtlebaot, Şaruhen – obalary

bilen bile on üç gala. ⁷Aýyn, Rimmon, Eter, Aşan – obalary bilen bile dört gala. ⁸Bagalatbegeriň we Negep çölündäki Ramanyň daş-töweregindäki obalar hem soňa girýärdi. Bularyň bary Şimgon tiresiniň öz uruglaryna görä alan mülk yerleridir. ⁹Şimgon tiresine mülk yer ýahudalaryň paýyndan bölünip berildi. Ýahudalaryň yer paýlarynyň özlerinden artykdyygy sebäpli, şimgon tiresi mülk yerini olaryň paýyndan aldy.

Zebulun tiresiniň mülk ýeri

¹⁰Üçünji gezek zebulun tiresiniň uruglarynyň bijesi çykdy. Olaryň mülk yeriniň araçägi Saryda çenli uzalýar. ¹¹Araçäk günorta Margala çenli gidip, Dabbeşede baryp ýetýär we Ýoknegamyň gündogar akymyna gelýär. ¹²Soň Saryddan yzyna gaýdyp, Günüş dogýan tarapyna Kislot-tabora gelýär. Ol yerden Daberada gelip, Ýapyýa tarap ýokary çykýar. ¹³Ol yerden gündogara Gathepere we Etkazyna tarap geçýär, soňra Rimmona tarap dowam edip, Nega tarap öwrülýär. ¹⁴Demirgazyk araçäk Hannatona tarap aýlanyp, Ýyptahel jülgesinde gutarýar. ¹⁵Katat, Nahalal, Şimron, Ýydala, Beýtullaham – obalary bilen bile on iki gala. ¹⁶Ine, bular Zebulun tiresiniň uruglary boýunça alan mülk ýeri, olaryň galalary we obalarydyr.

Ysakar tiresiniň mülk ýeri

¹⁷Dördünji gezek ysakar tiresiniň uruglarynyň bijesi çykdy. ¹⁸Olaryň yerine şular degişlidir: Ýizregel, Kesullot, Şunem, ¹⁹Haparaýym, Şiyon, Anaharat, ²⁰Rabyt, Kişyon, Ebes, ²¹Remet, Eýngan-nym, Eýnhadda, Beýtpazzes. ²²Araçäk Tabora, Şahasuma, Beýtşemeşe ýanaşyp, Iordanda gutarýar – obalary bilen bile

alty gala. ²³Ine, bular Ysakar tiresiniň uruglary boýunça alan mülk ýerleri, galalary we obalarydyr.

Aşer tiresiniň mülk ýeri

²⁴Bäşinji gezek aşer tiresiniň uruglarynyň bijesi çykdy. ²⁵Olaryň araçägi Helkat, Haly, Beten, Akşap, ²⁶Alamemek, Amat, Mişal; günbatar Karmel dagyna çenli we Şihorlybnat galasyna çenli baryp ýetýär. ²⁷Soňra araçäk yzyna gündogara Beýtdagona tarap aýlanyp, Zebuluna, Ýyptahel jülgesine, demirgazykda Beýtemege we Negiýele barýar. Soňra ol demirgazykda Kabula, ²⁸Ebrona, Rehoba, Hammona, Kana we Beýik Sidona çenli dowam edýär. ²⁹⁻³⁰Şundan soň serhet Rama öwrülip, berk Sur galasyna gelýär we ýene-de yzyna Hosa tarap aýlanyp, Ortaýer deňzinde gutarýar. Olaryň ýerlerine Mahalap, Akzyp, Umma, Apek, Rehop ülkeleri hem degişlidir. Olar obalary bilen bile jemi ýigrimi iki galadyr. ³¹Aşer tiresiniň uruglary boýunça alan mülk ýerleri, galalary we obalary, ine, şulardan ybaratdyr.

Naftaly tiresiniň mülk ýeri

³²Altynjy gezek naftaly tiresiniň uruglarynyň bijesi çykdy. ³³Olaryň araçägi Helepeden, Saganannymdaky dub tokaýlaryndan, Adamynekepden we Ýabneýelden Lakkuma çenli gelip, ol Iordanda gutarýar. ³⁴Serhet günbatara Aznottabora öwrülip, soň Hukoga barýar, günorta tarapdan Zebuluna, günbatar tarapdan bolsa Aşere we gündogar tarapdan Iordanyň ýakasynda bolan Ýahuda ýanaşýar. ³⁵Olara degişli bolan berk galalar şuladyr: Siddim, Ser, Hammat, Rakat, Kinneret, ³⁶Adama, Rama, Hasor, ³⁷Kedeş, Edreý, Eýnhasor, ³⁸Ýýron,

Migdalel, Horem, Beýtanat we Beýtşemeş – obalary bilen bile on dokuz gala.

³⁹Bu bolsa naftaly tiresiniň uruglaryna görä düşen mülk ýerleri, galalary we obalarydyr.

Dan tiresiniň mülk ýeri

⁴⁰Ýedinji gezek dan tiresiniň uruglarynyň bijesi çykdy. ⁴¹Olaryň paýyna düşen mülk ýerler şulardan ybarat: Sorga, Eştawol, Irşemeş, ⁴²Şagalbyn, Aýalon, Ýytla, ⁴³Eýlon, Timna, Ekron, ⁴⁴Elteke, Gibeton, Bagalat, ⁴⁵Ýehut, Beneyberak, Gatrimmon, ⁴⁶Meýýarkon we Ýafonyň garşysyndaky ýerler bilen Rakon. ⁴⁷Emma dan tiresine öz ýerlerini eýelemek agyr düşdi, olar Leşeme garşy söweşe çykyp, ony basyp aldylar. Olary gylyçlap öldürip, ýerlerini özlerine mülk edip aldylar we ol ýerde ýerleşdiler. Olar Leşeme Dan diýip, atalary Danyň adyny goýdular. ⁴⁸Ine, bu bolsa dan tiresiniň uruglary boýunça alan mülk ýerleri, olaryň galalary we obalarydyr.

Ýer paýlamak işi tamamlanýar

⁴⁹Mülk ýerleri araçäkläp bölüp gutaranlaryndan soň, ysraýyllar öz aralaryndan Nunuh ogly Ýeşuwa mülk paý berdiler. ⁵⁰Olar oňa Rebbiň buýrugy boýunça Efraýym daglygyndaky Timnatserah galasyny berdiler. Bu galany onuň özi sorapdy. Ýeşuwa bu galany täzedan gurup, ol ýerde ornaşdy. ⁵¹Ine, şular Elgazar ruhanynyň, Nunuh ogly Ýeşuwanyň we Ysraýyl tireleriniň urugbaşylarynyň Rebbe ýüz tutulýan çadyryň girelgesinde, Şiloda Rebbiň huzurynda Ysraýyl tirelerine bije boýunça paýlap beren mülk ýerleridir. Şeýlelik bilen, olar ýerleri paýlamak işini tamamladylar.

20-nji bap

Gaçybatalga galalary

(Kanun taglymaty 19:1-13;

Çölde 35:6-34)

¹Reb Ýeşuwa şeýle diýdi: ²«Ysraýyllara aýt: Men size Musanyň üsti bilen gaçybatalga galalary barada aýdypdym. Şolaryň haýsy galalar bolmalydygyny siz öz aralaryňyzda kesgitläň. ³Tötänlikden ýa-da ýalňyşlyk bilen adam öldüren ganhor ol ýere gaçyp, özünü gorap biler. Goý, ol galalar ganhorlar üçin öldürileniň hossaryndan gaçybatalga bolsun. ⁴Kimde-kim şol galalaryň birine gaçyp barsa, ol adam galanyň girelgesinde, derwezäniň agzynda durup, şol galanyň ýaşulularyna eşitdirip, öz ýagdaýyny habar bersin. Olar ol adamy öz ýaşajlyklarynyň biri hökmünde kabul edip, oňa öz aralarynda galada ýaşamaga orun bererler. ⁵Eger-de onuň yzyndan öldürileniň hossary ar almak üçin gelse, onda galadaky ýaşulular ganhory onuň eline bermeli däldirler, sebäbi ganhor onuň ýakynyny bilkastlaýyn öldürmändir. Öldüren adamy bilen onuň öň hiç hili duşmançylygy bolmandyr. ⁶Jemagat üşüp, ganhor barada höküm çykarýança we tä şol wagtky baş ruhany ölýänçä, goý, ol şol galada ýaşabersin. Soňra ol gaçyp gaýdan galasyna, öz öýüne dolanyp biler». ⁷Şeýlelik bilen, olar Naftaly daglygynda Jelilede Kedeş galasyny, Efraýym daglygynda Şekemi we Ýahuda daglygynda Kirýatarbany (Hebrony) bellediler. ⁸Şeýle hem Iordan derýasynyň aňrsyndan Ýerihonyň gündogarynda olar ruben tiresinden düzlükdäki çölde ýerleşýän Beseri, gat tiresinden Gilgatdaky Ramody, manaşa tiresinden Başandaky Golany bellediler.

⁹Bu galalar ähli ysraýyllar we olaryň arasynda ýaşayan gelmişekler üçin gaçybatalga hökmünde bellenildi. Adamy tötänlikde öldüren ganhor şol galalara gaçyp baryp, ondan ar almakçy bolýan hossarlardan başyny gutaryp biler. Jemagat maslahatlaşyp, adalatly höküm çykarýança, ol ganhor şol galada howpsuzlykda ýaşap biler.

21-nji bap

Lewilere berlen galalar

¹Lewi tiresiniň ýolbaşçylary Elgazar ruhanynyň, Nunuň ogly Ýeşuwanyň we ähli Ysraýyl tireleriniň urugbaşlarynyň ýanyna geldiler. ²Lewiler Kengan ýurdunyň Şilo galasyna gelip, olara: «Reb bize ýaşamak üçin galalar we iri şahly mallarymyz üçin öri meýdanlar bermegi Musa arkaly buýrupdy» diýdiler. ³Şeýlelikde, Rebbiň buýrugy boýunça ysraýyllar lewilere öz mülk ýerlerinden şu aşakdaky galalary we öri meýdanlaryny berdiler. ⁴Ilkinji kohat urugynyň bijesi çykdy. Lewilerden bolan Harun ruhanynyň nesillerine bize boýunça ýahuda, şimgon we benýamin tirelerinden saýlanyp, on üç gala berildi. ⁵Beýleki galan kohat urugyna bize boýunça efraýym, dan tirelerinden we günbatardaky manaşa tiresinden on gala berildi. ⁶Gerşon urugy hem bize atysykda ysakar, aşer, naftaly tirelerinden we Başandaky manaşa tiresinden özlere on üç gala aldylar. ⁷Merary urugy özlere ruben, gat we zebulun tirelerinden on iki gala aldylar. ⁸Şeýlelikde, ysraýyllar Rebbiň Musanyň üsti bilen buýruşy ýaly, bu galalary öri meýdanlary bilen birlikde lewilere bize boýunça paýlap berdiler. ⁹⁻¹⁰Ysraýyllar lewilerden bolan kohat urugyndan Harunyň nesillerine ýahuda

we şimgon tireleriniň haýsy galalaryny bermelidigini kesgitlediler, sebäbi olaryň bijesi birinji çykyppy. ¹¹Ysraýyllar olara Kirýatarbany (Arba Anagyň kakasydy) beripdirler. Bu Ýahuda daglygyndaky Hebron galasy bolupdyr, onuň daş-töweregini öri meýdan tutýar. ¹²Emma galanyň ýakynyndaky açyk meýdanlaryny we onuň obalaryny bolsa Ýepunne ogy Kalep mülk ýer hökmünde alypdy. ¹³Harun ruhanynyň nesillerine ganhorlar üçin gaçybatalga bolan Hebron galasyny we Libnany, ¹⁴Ýatyry, Eştemowany, ¹⁵Holony, Debiri, ¹⁶Aýyny, Ýutany, Beýtsemeşi, olaryň her biriniň öri meýdanlary bilen bile bu iki tireden jemi dokuz gala berdiler. ¹⁷Olar benýamin tiresinden hem şu galalary aldylar: Gibgony, Gebany, ¹⁸Anatody we Almony, olaryň hersiniň öri meýdanlary bilen bile jemi dört gala. ¹⁹Şu sanalan on üç gala öri meýdanlary bilen bile Harun ruhanynyň nesillerine berildi. ²⁰Lewileriň kohat nesliniň galan bölegi bije boýunça efraýym tiresinden galalar aldylar. ²¹Olar ganhorlar üçin gaçybatalga bolan, Efraýym daglygyndaky Şekem galasyny, şeýle hem Gezeri, ²²Kibaşyymy, Beýthorony öri meýdanlary bilen bile olara berdiler. Bular jemi dört galadyr. ²³Olar dan tiresinden Elteke, Gibeton, ²⁴Aşalon we Gatrimmon galalaryny öri meýdanlary bilen bile aldylar. Bular jemi dört galadyr. ²⁵Olara günbatardaky manaşa tiresinden şu galalary: Tagnagy, Gatrimmony – jemi iki galany öri meýdanlary bilen bile berdiler. ²⁶Şu ýokarda sanalan on gala, öri meýdanlary bilen birlikde kohat nesilleriniň galan bölegine berildi. ²⁷Lewileriň gerşon urugyna gündogardaky manaşa tiresinden ganhorlar üçin gaçybatalga bolan Başandaky Golan galasy we Beýşterag – jemi iki

gala, olaryň öri meýdanlary bilen bile berildi. ²⁸Ysakar tiresinden bolsa olara Kişyon, Daberat, ²⁹Ýarmut, Eýngannym galalaryny – jemi dört galany olaryň öri meýdanlary bilen bile aldylar. ³⁰Aşer tiresinden olara Mişal, Abdon, ³¹Helkat we Rehob galalary – jemi dört gala hersiniň öri meýdanlary bilen bile berildi. ³²Olara naftaly tiresinden ganhorlar üçin gaçybatalga bolan, Jeliledäki Kedeş galasy, şeýle hem Hammotdor, Kartan galalary – jemi üç gala öri meýdanlary bilen bile berildi. ³³Şu sanalan on üç gala, olaryň öri meýdanlary bilen birlikde gerşon urugyna berildi.

³⁴Lewileriň galan merary urugyna bolsa zebulun tiresinden galalar berildi. Olara Ýoknegam, Korta, ³⁵Rimmon, Nahalal galalary – jemi dört gala hersiniň öri meýdanlary bilen bile berildi. ³⁶Ruben tiresinden olara Beser, Ýahsa, ³⁷Kedemot, Meýpagat galalary – jemi dört gala hersiniň öri meýdanlary bilen bile berildi. ³⁸Gat tiresinden olara ganhorlara gaçybatalga edilip bellenen Gilgatdaky Ramot galasy we Mahanaýym, ³⁹Heşbon, Ýazer galalary öri meýdanlary bilen bile berildi. Bular jemi dört galadyr. ⁴⁰Şeýlelikde, lewileriň galan merary urugynyň paýyna bije boýunça jemi on iki gala düşdi. ⁴¹Ysraýyllardan lewilere mülk hökmünde berlen galalaryň jemi öri meýdanlary bilen birlikde kyrk sekiz boldy. ⁴²Şol galalaryň her biriniň daş-töweregini öri meýdan gurşap alýardy. Öri meýdansyz ýekeje-de gala ýokdy.

⁴³Ine, Reb ysraýyllaryň ata-babalaryna ant içip söz beren ýeriniň ählisini olara berdi. Olar bu ýerleri eýeläp, ol ýerde ýaşadylar. ⁴⁴Reb olaryň ata-babalaryna söz berşi ýaly, olara ähli tarapdan parahatçylyk berdi. Olaryň duşmanlarynyň

ýekejesi hem olaryň öňünde durup bilmedi. Reb olaryň duşmanlaryny öz ellerine berdi. ⁴⁵Rebbiň Ysraýyl nesillerine beren ajaýyp wadalaryndan ýekeje sözi hem ýerine ýetmän galmady. Olaryň ählisi hakykat ýüzünde berjaý boldy.

22-nji bap

Gündogar tireler öz mülklerine dolanýarlar

¹Soňra Ýeşuwa ruben, gat tirelerini we gündogardaky manaşa tiresini ýanyna çagyryp, ²olara şeýle diýdi: «Siz Rebbiň guly Musanyň buýruklaryny ýerine ýetirdiňiz we meniň ähli tabşyryklaryma boýun bolduňyz. ³Bütün şol wagtyň dowamynda siz doganlaryňyzy şu güne çenli ýeke taşlamadyňyz we öz Hudaýyňyz Rebbiň buýruklaryny dykgat bilen ýerine ýetirdiňiz. ⁴Ine, Hudaýyňyz Reb siziň doganlaryňyza söz berşi ýaly, olara parahatçylyk berdi. Şonuň üçin hem, indi siz öz öýleriňize, ýagny Rebbiň guly Musanyň Iordan derýasynyň beýleki tarapynda size beren ýerlerine eýelik etmäge dolanyp baryň. ⁵Emma Rebbiň guly Musanyň size beren buýruklaryny we kanunyňy doly berjaý ediň. Hudaýyňyz Rebbi söýüň, ähli ýerde Onuň ýolundan ýöräň, tabşyryklaryny ýerine ýetiriň, Oňa bil baglaň we bütün ýüregiňiz bilen jan-tenden Oňa gulluk ediň». ⁶Soňra ak pata berip, Ýeşuwa olary ugratdy we olar öz öýlerine gaýtdylar. ⁷Ine, manaşa tiresiniň ýarysyna Musanyň Başanda beren ýeri, emma Ýeşuwa beýleki ýarysyna Iordan derýasynyň demirgazyk tarapynda, öz doganlarynyň arasyndan berdi. Şeýlelikde, olara ak pata berip, öýlerine ugratdy. ⁸Ýeşuwa olara: «Uly baýlyk bilen, süri-süri mal bilen, altyn-kümüş

bilen, mis-demir bilen, köp egin-eşik bilen zyyňyza dolanyň. Duşmanlaryňyzy ýeňip, olardan alan oljalaryňyzy öz doganlaryňyz bilen paýlaşyň» diýdi. ⁹Şeýlelikde, ruben, gat tireleri we gündogardaky manaşa tiresi Kenganyň Şilo galasyndaky beýleki ysraýyllary taşlap, Gilgada tarap, Rebbiň Musanyň üsti bilen olara beren mülk ýerlerine eýelik etmäge yzlaryna gaýtdylar.

Iordanyň ýanyndaky gurbanlyk sypasy

¹⁰Ruben, gat tireleri we gündogardaky manaşa tiresi Kenganda Iordanyň golaýyna gelip, derýanyň ýakasynda äpet bir gurbanlyk sypasyny bina etdiler. ¹¹Ine, rubenleriň, gatlaryň we gündogardaky manaşa tiresiniň Kenganyň araçäginde, Iordanyň boýunda, ysraýyllaryň tarapynda gurbanlyk sypasyny gurandyklary baradaky habar ysraýyl halkyna gelip ýetdi. ¹²Bu täzeligi eşidenlerinde, tutuş ysraýyl jemagaty Şiloda bir ýere ýygnaňyp, olara garşy söweşmäge aýaga galdy. ¹³Soňra ysraýyllar Gilgada tarap – rubenleriň, gatlaryň we gündogardaky manaşa tiresiniň üstüne Elgazar ruhanynyň ogy Pinehasy iberdiler. ¹⁴Onuň bilen bile on sany ýolbaşçy hem gitdi. Olar ysraýylyň her tiresinden saýlanyp, hersi ysraýyl uruglarynyň baştutandydylar. ¹⁵Olar Gilgada – rubenleriň, gatlaryň we gündogardaky manaşa tiresiniň ýanyna gelip, olara şeýle diýdiler: ¹⁶«Rebbiň tutuş jemagaty şeýle diýýär: „Bu nähili dönüklük? Siz Ysraýyl Hudaýy Rebbiň garşysyna çykydýňyzmy? Siz Rebbe gulluk etmekden ýüz öwürdiňizmi? Siz öz gurbanlyk sypanyzy gurup, Rebbe garşy baş göterýäňizmi? ¹⁷Biziň üçin Pegoryň kanuny bozany azmy näme? Çünki ol Rebbiň jemagatyna gyrgyn

keselini getirdi. Biz entekler hem ondan tämizlenip bilemzok. ¹⁸Siz bolsa bu gün Rebden boýun towladyňyz! Eger siz bu gün Rebbe baş göterseňiz, ertir Ol tutuş ysraýyl jemagatyna göz görkezzer. ¹⁹Eger siziň mülk ýerleriňiz päk bolmasa, onda Rebbiň topragyna – mukaddes çadyryň duran ýerine geçiň-de, mülk ýeriňizi biziň aramyzdan alyň. Emma biziň Hudaýymyz Rebbiň gurbanlyk sypasyndan başga öz gurbanlyk sypaňyzy gurup, Rebbe we bize garşy baş götermäň. ²⁰Ýadyňyzdamy, Zeranyň çowlugy Akan Rebbe aýry goýlan zatlardan ogurlap, dönüklük edipdi. Munuň üçin bolsa jeza tutuş ysraýyl jemagatynyň üstünden indi. Bu günä üçin onuň diňe ýeke özi ölmändi“». ²¹Ruben, gat tireleri we gündogardaky manaşa tiresi Ysraýyl tireleriniň urugbaşylaryna şeýle jogap berdiler: ²²«Reb hudaýlaryň Hudaýydyr! Reb hudaýlaryň Hudaýydyr! Ol bilýändir, goý, ysraýyl halky hem bilsin: eger biz Rebbe boýun egmezlik ýa-da dönüklük eden bolsak, siziň bu gün bize rehimiňiz inmesin! ²³Eger biz gurbanlyk sypamyzy Rebbi ret etmek üçin guran bolsak, onuň üstünde ýakma gurbanlygyny ýa galla sadakasyny, ýa-da salamatlyk gurbanlygyny bermek üçin guran bolsak, onda Rebbiň Özi bize berk jeza bersin. ²⁴Hakykatda bolsa, biz muny ätiýaçlyk üçin etdik, sebäbi wagt geler, şonda siziň nesilleriňiziň biziň nesillerimizden: „Ysraýyl Hudaýy Reb bilen siziň näme işiňiz bar?“ diýip sorarlar. ²⁵Reb Jordan derýasyny biziň bilen siziň arañyzda araçäk edip goýdy. Siziň Rebde hiç hili paýyňyz ýok diýmezlikleri üçin, şeýle hem, siziň nesilleriňiz biziňkilere Rebbe sežde etmäge ýol goýar ýaly, ²⁶biz öz gurbanlyk sypamyzy gurmagy ýüregimize düwdük. Bu ýakma gurbanlygy

üçin hem däl, mal sadakasy üçin hem däl. ²⁷Emma bu siz bilen biziň we soňky nesillerimiziň arasynda subutnama bolmagy üçindir. Munda biz öz ýakma gurbanlyklarymyz, mal sadakalarymyzy we salamatlyk gurbanlyklarymyzy bermek bilen Rebbiň öňündäki borçlarymyzy Onuň huzurynda ýerine ýetireris. Wagt gelende, siziň nesilleriňiz biziň nesillerimize: „Siziň Rebde paýyňyz ýok“ diýip, hiç haçan aýdyp bilmezler. ²⁸Şeýle hem, biz belli bir netijä geldik, haçan hem bolsa bir wagt olar bize we biziň nesillerimize şeýle diýärseler, biz olara: „Ata-babalarymyzyň Rebbe guran bu gurbanlyk sypasynyň nusgasyna serediň, bu ýakma gurbanlygy ýa-da mal sadakasy üçin däl-de, siz bilen biziň aramyzda subutnama bolmagy üçindir“ diýeris. ²⁹Mukaddes çadyryň öňünde duran Hudaýymyz Rebbiň gurbanlyk sypasyndan başga üýtgeşik gurbanlyk sypasyny gurmak we onda ýakma gurbanlygyny, galla sadakasyny ýa-da mal sadakasyny berip, Rebbi äsgermezlik edip, Ony ret etmeklik bizden daş bolsun!»

³⁰Pinehas ruhany we onuň bilen gelen jemagat baştutanlary, Ysraýyl tireleriniň urugbaşlary rubenleriň, gatlaryň we gündogardaky manaşa tiresiniň aýdanlaryny eşidenlerinde, bu sözlerden hoşal boldular. ³¹Elgazar ruhanyň ogy Pinehas rubenlere, gatlara we gündogardaky manaşa tiresine: «Häzir biz Rebbiň öz aramyzdadygyny bilýäris, sebäbi siz Rebbe garşy dönüklük etmänsiňiz, gaýtam, siz bütün ysraýyl halkyny Rebbiň jezalandyrmagyndan halas etdiňiz» diýdi.

³²Şundan soň Pinehas we ýolbaşçylar rubenleri we gatlary Gilgatda galdyryp, öz ýurduna dolanyp geldiler we

ysraýyllara olaryň aýdanlaryny gür-rüň berdiler. ³³Şeýlelikde, ysraýyllar olaryň eden işinden hoşal boldular we Hudaýa alkyş aýtdylar. Şundan soň olar rubenleriň we gatlaryň ýaşayan ýerlerine çozup, olar bilen uruş etmek we olary tozduрмаk hakynda kelim agyz söz aýtmadylar. ³⁴Rubenler we gatlar gurbanlyk sypasyna «Subutnama» diýip at berdiler. Olar: «Çünki bu biziň aramyzda Rebbiň Hudaýdygynyň subutnamasydyr» diýdiler.

23-nji bap

Ýeşuwanyň hoşlaşyk sözi

¹Rebbiň ysraýyllara daş-töweregin-däki ähli duşmanlaryndan parahatçylyk bereninden bäri köp wagt geçipdi we Ýeşuwanyň hem ýaşy birçene baryp, gojalyk ýaşyna ýetipdi. ²Ýeşuwa ähli ysraýyllary, olaryň ýaşullaryny, baştutanlaryny, kazylaryny we ýolbaşçylaryny ýanyna çagyryp, olara şeýle diýdi: «Indi meniň köpüm geçip, azym galdy. ³Hudaýyňz Rebbiň siziň bähbidiňiz üçin bu milletleriň baryny nähili güne salandygyna özüňiz gözli şaýatsyňyz. Siziň üçin söweşen Hudaýyňz Rebbiň hut Özüdir. ⁴Ýadyňzdadyr, men bu milletleriň we basyp alan beýleki milletlerimiň ähli yerlerini, Iordan derýasyndan Ortaýer deňziniň günbataryna çenli bolan aralygy siziň tireleriňize bije boýunça mülk edip paýlap berdim. ⁵Hudaýyňz Rebbiň Özi olary yza serpikdirip, siziň öňüňizden kowup çykarar. Hudaýyňz Rebbiň size söz berşi ýaly, siz olaryň yerlerini eýelärsiňiz. ⁶Şonuň üçin hem Musanyň Kanun kitabyndaky ýazymlaryň baryna boýun egip, ony doly yerine ýetirmekde örän mert duruň.

Ondan hiç ýana sowulmaň. ⁷Araňyzda galyp, ýaşap ýören bu gelmişek milletler bilen garyşmaň, olaryň hudaýlarynyň atlaryny agzamaň, olaryň adyndan ant içmäň, olara gulluk edip, sežde etmäň. ⁸Diňe şu günki bolşuňyz ýaly, Hudaýyňz Rebbe bil baglaň. ⁹Reb siziň öňüňizden beýik we güýçli milletleri kowup çykardy, şu wagta çenli olaryň ýekejesi hem siziň öňüňizde durup bilmedi. ¹⁰Siziň biriňiz olaryň müňüsini gaçyrdyňyz, sebäbi Hudaýyňz Reb edil söz berşi ýaly, siziň tarapyňyzda söweşdi. ¹¹Şonuň üçin hem siz Hudaýyňz Rebbi jan-tenden söýüň. ¹²Emma siz Rebden ýüz öwrüp, araňyzda diri galan beýleki milletlere goşulsaňyz, olar bilen gyz alşyp-berşip, garyndaşlyk açsaňyz, ¹³onda şuny bilip goýuň, çünki siziň Hudaýyňz Reb şondan soň ol milletleri siziň öňüňizden kowup çykarmaz. Tersine, olar size duzak we tor bolarlar, tä Hudaýyňz Rebbiň beren bu gowy yerinden aýrylyp ýok bolýançaňyz, arkaňyzy gamçylap, gözüňize tiken bolup dürtülerler. ¹⁴Ine, görşüňiz ýaly, meniň sanalgym doldy. Hudaýyňz Rebbiň size beren ähli ajaýyp wadalarynyň ýekejesi hem yerine ýetmän galmadygyny siziň hut özüňiz mese-mälim bilýäňiz. Onuň her bir sözi amala aşdy, ýekejesi hem hakykata öwürlmän galmady. ¹⁵Ýöne Hudaýyňz Rebbiň her bir ajaýyp wadasynyň hakykata öwürilişi dek, Özüniň beren oňat yerinden sizi ýok edýänçä, başyňyzdan bela-beterleri-de inderer. ¹⁶Eger-de siz özüňize berjaý etmek üçin berlen Hudaýyňz Rebbiň ähtini bozsaňyz we başga hudaýlara gulluk edip, olara sežde etseňiz, onda Rebbiň gahar-gazaby siziň garşyňyza tutaşar. Siz Rebbiň beren bu oňat yerinde şobada heläk bolarsyňyz».

24-nji bap

Ýeşuwa ysraýyllar bilen äht baglaşýar

¹Şeýlelikde, Ýeşuwa ähli ysraýyl tirelerini Şekeme ýygnady. Olaryň arasyndan Ysraýylyň ýaşulularyny, baştutanlaryny, kazylaryny we ýolbaşçylaryny çagyrdy. Olaryň özleri gelip, Hudaýyň huzurunda durdular. ²Soňra Ýeşuwa ähli halka ýüzlenip, şeýle diýdi: «Ysraýyl Hudaýy Reb şeýle diýýär: „Siziň ata-babalaryňyz mundan köp ýyl öň Ýewfrat derýasynyň boýunda ýaşap, başga hudaýlara gulluk etdiler. Olaryň biri hem Ybraýym bilen Nahoryň kakasy Terady. ³Emma Men ataňyz Ybraýymy Ýewfrat derýasynyň boýundan äkidip, tutuş Kenganyň ýerini berdim we onuň neberelerini köpeltdim. Men oňa Yshak diýen bir ogul berdim. ⁴Yshaga hem Ýakup bilen Ysawy berdim. Men Ysawa Segir daglygyny mülk berdim, ýöne Ýakup nesilleri bilen Müsüre gitdi. ⁵Soňra Men Musa bilen Haruny Müsüre iberdim we olaryň arasynda eden ähli bela-beterlerim bilen müsürlilere göz görkezdim. Şondan soň sizi ol ýerden alyp çykdy. ⁶Men siziň ata-babalaryňyzy Müsürden alyp çykanymda, siz deňze geldiňiz. Müsürliler at-arabalary we söweş arabaly esgerleri bilen siziň ata-babalaryňyzy yzandan Gyzyl deňze çenli kowaladylar. ⁷Şonda ysraýyllar perýat edip, Men-Rebden kömek sorap ýalbaranlarynda, Men olar bilen müsürlileriň aralygyny tüm-garaňkylyga gaplady. Men müsürlileriň üstüni deňziň suwy bilen örtüp, gark etdim. Siz Meniň müsürlilere näme edenimi öz gözleriňiz bilen gördüňiz. Soňra siz uzak wagtlap çölde ýaşadyňyz. ⁸Şeýip, Men sizi Iordanyň gündogarynda

ýaşayan amurlaryň ýerine getirdim. Olar siziň garşyňyza uruşdylar, emma Men olary siziň eliňize berdim. Men olary siziň öňüňizde gyryp taşladym we siz olaryň ýerlerini özüňize mülk aldyňyz. ⁹Mowabyň hany Sipor ogly Ballak Ysraýyla garşy uruşmaga taýýarlananda, ol Begor ogly Bilgama sizi näletlemek üçin habar iberdi. ¹⁰Emma Men Bilgama gulak asmadym, şeýlelikde, ol ýene-de size ak pata berdi we Men sizi Ballagyň elinden halas etdim. ¹¹Soňra siz Iordan derýasyndan geçip, Ýeriho geldiňiz. Ýerihonyň ýaşajylary hem edil hetler, amurlar, perizler, kenganlar, girgaşlar, hiwiler we ýabuslar ýaly siziň garşyňyza çykdylar, emma Men olary hem siziň eliňize berdim. ¹²Men iki amor hanyny howsala salyp, olary siziň öňüňizden kowup çykardym. Siz olary öz gylçylaryňyz bilen ýa-da ok-ýaýlaryňyz bilen ýeňmediňiz. ¹³Men size öz zähmetiňizi siňdirmedik ýerleriňizi we öz gurmanyk galalaryňyzy berdim, häzir siz ol ýerlerde ýaşap ýörsüňiz. Siz öz oturmadyk üzüm we zeýtun baglaryňyzyň miwelerinden iýip ýörsüňiz“.

¹⁴Şonuň üçin hem indi siz Rebden gorkuň, Oňa ak ýürekden yhlas bilen gulluk ediň. Siz ata-babalaryňyzyň Ýewfrat derýasynyň aňyrsynda we Müsürde sežde eden hudaýlaryny taşlaň. Diňe Rebbe gulluk ediň. ¹⁵Rebbe gulluk etmegi makul görmeseňiz, onda şu gün kime gulluk etjekdigiňizi saýlaň: siz Ýewfrat derýasynyň aňyrsyndaky ata-babalaryňyzyň gulluk eden hudaýlaryna gulluk etjekmisiňiz ýa-da häzirki ýaşayan ýeriňizdäki amurlaryň hudaýlaryna? Emma hojalygym bilen men bolsa Rebbe gulluk etjekdirin». ¹⁶Soňra adamlar Ýeşuwa şeýle jogap berdiler: «Biz hiç wagt Rebbe döňüklik etmeris!

Başga hudaýlara gulluk etmek bizden daş bolsun! ¹⁷Hudaýymyz Rebbiň Özi bizi we ata-babalarymyzy Müsür gullygyndan alyp çykdy we gözümiziň alnynda köp gudratly işleri etdi. Biziň ýöräp geçen bütin ýollarymyzda, ähli milletleriň arasynda Reb biziň janymyzy aman saklady. ¹⁸Biz bu ýere çozuş edenimizde, Reb bu ýerde ýaşayan ähli amorlary biziň önümizden kowup çykardy. Şonuň üçin biz hem Rebbe gulluk etjekdiris, sebäbi Ol biziň ýeketäk Hudaýymyzdyr».

¹⁹Ýeşuwa halka: «Siz Rebbe gulluk edip bilmersiňiz, çünki Ol mukaddes Hudaýdyr, Ol gabanjaň Hudaýdyr. Siziň ýazyklaryňyzy ýa-da günäleriňizi bagyşlamaz. ²⁰Eger siz Rebbi terk edip, keseki hudaýlara gulluk etseňiz, onda Ol size öň köp ýagşylyklar eden hem bolsa, sizden ýüz öwürer, näletläp, sizi ýok edip taşlar» diýdi. ²¹Adamlar Ýeşuwa: «Ýok! Biz Rebbe gulluk ederis!» diýdiler. ²²Soňra Ýeşuwa ýene-de olara: «Rebbe gulluk etmegi saýlap alandygyňyza siziň özüňiz hakyky şaýatsyňyz» diýdi. Olar hem: «Hawa, biz şaýatdyrys!» diýip jogap berdiler.

²³Ýeşuwa halka ýüzlenip: «Indi öz arañzdaky keseki hudaýlary aýryp taşlaň we tutuş ýüregiňiz bilen Ysraýylyň Hudaýy Rebbe tarap öwrüliň» diýdi. ²⁴Halk oňa: «Hawa, biz Hudaýymyz Rebbe gulluk ederis we Onuň sözüne boýun egeris!» diýdi. ²⁵Şeýlelikde, Ýeşuwa

şol gün adamlar bilen äht baglaşdy we Şekemde olar üçin parzlar we düzgünler çykardy. ²⁶Ýeşuwa şeýle hem bu sözleri Hudaýyň Kanun kitabyna ýazdy. Soňra ol äpet bir daşy alyp, Rebbiň mukaddes ýerindäki dub agajynyň düýbünde goýdy. ²⁷Ol ähli halka ýüzlenip: «Gör-ýäňizmi, şu daş biziň üçin subutnama bolar. Bu daş Rebbiň bize aýdan ähli sözlerini eşitdi. Eger siz Rebbe dönüklük edäýseňiz, bu daş size garşy subutnama bolar!» diýdi.

Ýeşuwanyň we Elgazaryň ölümi

²⁸Soňra Ýeşuwa halkyň hersini öz mülk ýerine iberdi. ²⁹Şundan soň Rebbiň guly Nun ogly Ýeşuwa ýüz on ýaşap öldi. ³⁰Ony Gagaş dagynyň demirgazyk tarapyndaky Efraýym daglygynda, özüniň mülk ýeri bolan Timnatserahda jaýladylar. ³¹Ýeşuwanyň ýaşan döwründe ysraýyl halky Rebbe gulluk etdi. Ýeşuwadan soň ýaşap, Rebbiň Ysraýyla eden ähli ägirt işlerini gözi bilen gören garrylaryň döwründe-de ysraýyl halky Rebbe gulluk etdi. ³²Ysraýyllar Ýusubyň jesedini Müsürden çykaryp, Şekeme getiripdiler. Olar ony Şekemiň kakasy Hamoryň ogullaryndan Ýakubyň ýüz kümüş teňňä satyn alan ýerinde jaýladylar. Ol ýer Ýusubyň nesilleriniň mülk ýeri bolup galdy. ³³Harunyň ogly Elgazar hem öldi, ony Efraýym daglygynda, öz ogly Pinehasyň Gibga galasynda jaýladylar.

